

MICHAEL DÖRNBRACK
GRUPY UCZNIOWSKIE

MICHAEL DÖRNBRACK

GRUPY UCZNIOWSKIE

Kraków 2026

Kościół Adwentystów Dnia Siódmego

Diecezja Południowa Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego
Kraków 2026

Autor: Michael Dörnbrack

Tłumacz: Maria Jaworska-Trzop

Korekta polskiego wydania: Andrzej Wierzchowski, Marek Kroczyk, Dawid Maciejak, Marcin Pycia,
Sławomira Gołaszewska

Oryginalny layout: Daniela Posavec

Zmiany layoutu do polskiego wydania: Paulina Radke

Zdjęcia i grafiki na okładce: © unsplash.com/Duy Pham; © unsplash.com/Priscilla Du Preez;
© unsplash.com/Kate Kalvach; © unsplash.com/Ben White; © flaticon.com; © vecteezy.com

Spis zdjęć i grafik na stronie 104

Cytaty z Pisma Świętego, o ile nie zaznaczono inaczej, pochodzą z przekładu *Dzisiejszej Biblii Gdańskiej*,
Mszczonów 2019 r.

Wszelkie prawa zastrzeżone – wydrukowano w Polsce.

WSTĘP

Któż z nas, czytając *Nowy Testament*, nie marzy i nie pragnie duchowego i liczebnego wzrostu swojego zboru, takiego jaki miał miejsce w I wieku historii chrześcijaństwa? Tamto ożywienie zapoczątkował Jezus, który sam zgromadził wokół siebie grupę 12 mężczyzn, ukształtował ich sposób myślenia, wyszkolił, a następnie rozesłał.

W ostatnich latach coraz częściej mówimy o wpływie małych grup na funkcjonowanie Kościoła. Jak ważny jest to kierunek, widać szczególnie wtedy, gdy zauważymy, że Kościół rozwija się dynamicznie wszędzie tam, gdzie praca opiera się o funkcjonowaniu małych grup – uczniów Jezusa. Jako członkowie Kościoła możemy włączyć się w tę niezwykłą działalność – pomóc innym w odnalezieniu Boga poprzez zaoferowanie swojego domu na miejsce spotkań, których celem są relacje, modlitwa, studium biblijne i misja. Kto wie, może za jakiś czas będzie to jedyną możliwą formą spotkań Kościoła.

Jeśli już kiedyś próbowałeś pracy w grupie i z grupą, a z jakichś przyczyn ta działalność ustała, jeśli być może odczuwasz zniechęcenie – nie poddawaj się: dołącz do programu Grup Uczniowskich! Jeśli jeszcze nigdy nie działałeś w małej grupie i chciałybyś zrozumieć, o co w tym chodzi, również powinienes przeczytać niniejszą książkę i zaangażować się osobiście w ten projekt.

Książka ta została napisana przez doświadczonego pastora Michaela Dörnbracka, dyrektora szkoły misyjnej Josia w Isny, w Niemczech i jest podręcznikiem, który może pomóc i zachęcić cię, aby rozpocząć na nowo współpracę w grupie, ale i z Bogiem. Powinniśmy pamiętać, że istotą po-

wołania Kościoła jest tworzenie więzi. Pan Jezus zanim wrócił do Ojca, dał co do tego jasne wskazówki. Skoro Kościół ma być Bożą szkołą na rzecz pojednania w świecie, należy oczekiwać, że będzie miejscem, w którym życiodajne więzi zajmą pierwsze miejsce.

Ellen White napisała: „Formowanie małych grupek jako podstawy chrześcijańskiego działania przedstawione mi zostało przez Tego, który nie może się mylić” (7T 121.122). Kościół powinien przede wszystkim przyczyniać się do nawiązywania i pogłębiania więzi zarówno międzyludzkich jak i między Bogiem a człowiekiem. Mała grupa uczniowska jest jednym z najlepszych środków, byśmy mogli stać się tym, czym Bóg chciałby nas uczynić – ludźmi związanymi społecznością z Chrystusem, wzajemnie wychodzącymi naprzeciw swoim potrzebom i niosącymi światu miłość.

Z gorącym pragnieniem służby Bogu i ludziom polecam ten podręcznik zborom, jak i duchowym przywódcom. Niechaj Pan sprawi, że grupy uczniowskie w zborach, jak i całym Kościele będą się rozwijać oraz tętnić życiem.

Marek Jankowski, przewodniczący diecezji południowej

1. ZLECENIE UCZNIOSTWA

- STRONA 9 -

2. ZASADY UCZNIOSTWA

- STRONA 15 -

3. CZYM SĄ GRUPY UCZNIOWSKIE?

- STRONA 25 -

4. PRZEBIEG SPOTKANIA GRUPY UCZNIOWSKIEJ

- STRONA 29 -

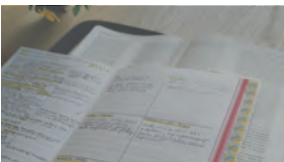
5. STUDIUM BIBLII W GRUPACH UCZNIOWSKICH

- STRONA 35 -

6. TEMATY DO STUDIUM W GRUPACH UCZNIOWSKICH

- STRONA 43 -

7. OSOBISTE PRZYGOTOWANIE

- STRONA 47 -

8. WERSETY PAMIĘCIOWE

- STRONA 55 -

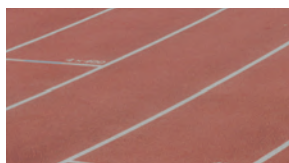
9. MISJA POPRZEZ GRUPY UCZNIOWSKIE

- STRONA 61 -

10. MODLITWA W GRUPACH UCZNIOWSKICH

- STRONA 67 -

11. ZAKŁADANIE GRUP UCZNIOWSKICH

- STRONA 71 -

12. PROWADZENIE GRUP UCZNIOWSKICH

- STRONA 75 -

13. POMNAŻANIE GRUP UCZNIOWSKICH

- STRONA 79 -

14. COACHING LIDERÓW MAŁYCH GRUP

- STRONA 83 -

15. TYPOWE PROBLEMY W GRUPACH UCZNIOWSKICH

- STRONA 87 -

16. OD GRUP UCZNIOWSKICH DO GRUP DOMOWYCH I LEKCJI BIBLIJNYCH

- STRONA 91 -

ZAŁĄCZNIK 1. TEKSTY BIBLIJNE WYRAŻAJĄCE WIZJĘ JEZUSA DLA JEGO KOŚCIOŁA

- STRONA 95 -

ZAŁĄCZNIK 2. ZOBOWIĄZANIE NA GRUPĘ UCZNIOWSKĄ

- STRONA 97 -

1

ZLECENIE UCZNIOSTWA

Jezus przygotowywał ich do tego przez trzy i pół roku. Polecił im: „Idźcie więc, czyńcie uczniami wszystkie narody, chrzcząc je w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego, ucząc je przestrzegać wszystkiego, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami po wszystkie dni aż do skończenia świata. Amen” (Mt 28,19-20).

Sercem tego zlecenia misyjnego jest polecenie, by pozyskiwać uczniów. Kiedy przyglądamy się, jak Jezus wyjaśnił znaczenie słowa „uczeń”, szybko staje się jasne, jak wszechobejmujące jest to zlecenie. Jezus opisał uczniów jako ludzi, którzy...

- trwają w Słowie Bożym i są przez nie przemieniani¹.
- żyją w opartej na miłości społeczności z innymi uczniami².
- żyją w bliskiej relacji z Jezusem i wydają owoce³.

Kiedy Jezus polecił swoim uczniom, aby czynili innych uczniami, musiało być dla nich jasne, że mają robić z innymi to, co Jezus zrobił z nimi. Założył niewielką grupę, aby mogli wzrastać w wierze i by mógł ich wyszko-

---

¹ Por. J 8,31-32.

² Por. J 13,34-35.

³ Por. J 15,5.8.

„Celem uczniostwa jest zawsze pomnażanie współpracowników”.

lić do wypełnienia zlecanej im misji. Nowy Testament pokazuje, jak nowo powstały Kościół chrześcijański poszedł za przykładem Jezusa i w ciągu jednego pokolenia zaniósł ewangelię na cały świat. Biblijna definicja uczniostwa jasno pokazuje, że nie chodziło jedynie o głoszenie ewangelii i wyjaśnianie nauk biblijnych. To zlecenie Jezusa jest zatem czymś więcej niż tylko zleceniem misyjnym, jak to się zwykle określa; jest to zlecenie uczniostwa.

Uczniostwo to wprowadzanie ludzi w żywą, zbawienną relację z Jezusem Chrystusem, pomaganie im we wzrastaniu w wierze i uczenie ich, jak mogą przyprowadzać innych ludzi do Jezusa oraz uczyć ich, aby robili to samo z kolejnymi osobami. Celem uczniostwa jest zawsze pomnażanie współpracowników⁴. Dzieje Apostolskie w imponujący sposób opisują, jak ewangelia rozprzestrzeniła się na cały świat poprzez pomnażanie uczniów⁵.

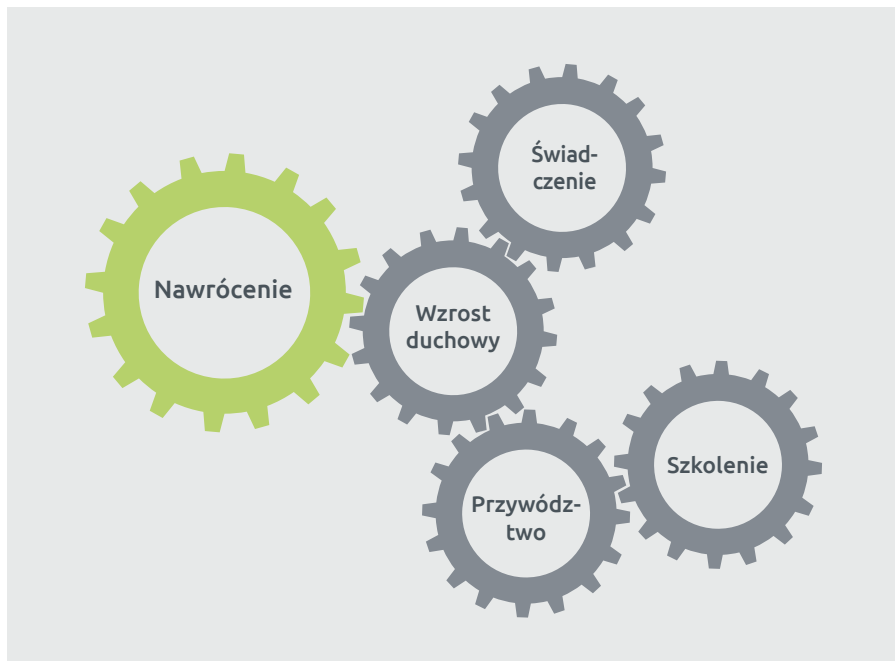
Uczniostwo jest zatem procesem wzrastania w naśladowaniu Jezusa. Obejmuje pięć obszarów: nawrócenie, wzrost duchowy, świadectwo, bycie przywódcą oraz szkolenie innych. Nie następują one chronologicznie jeden po drugim, ale zazębiają się i umacniają wzajemnie.

---

⁴ Por. Mt 9,37-38.

⁵ Por. Dz 2,42-47; 6,7; 11,19-21; 19,8-10.

Pięć ważnych obszarów wzrostu

Nawrócenie: Człowiek zapoznaje się ze Słowem Bożym, zostaje poruszony przez Ducha Świętego, zaczyna rozumieć zbawienie i decyduje się osobiście przyjąć Jezusa za swojego Zbawiciela oraz poddać Mu swoje życie. Dzięki temu doświadcza prawdziwej biblijnej pewności zbawienia.

Wzrost duchowy: Ten, kto jest połączony z Jezusem przez zbawienie, będzie wzrastać w wierze. Będzie napełniany i przemieniany przez Ducha Świętego. Nauczy się codziennie studiować Słowo Boże, modlić się i radzić sobie z pokusami oraz przeciwnościami.

Świadczenie: Osoba, która doświadczyła zbawienia przez Jezusa Chrystusa i zrozumiała Bożą miłość do ginących ludzi, będzie podejmować stałe działania, aby także inni ludzie mogli poznać Jezusa. Będzie uczyć się w naturalny i przekonujący sposób wyzywać oraz wyznawać swoją wia-

rę w gronie rodziny i przyjaciół. W szczególności będzie dzielić się swoim osobistym świadectwem wiary, przedstawiać ewangelię oraz czytać Biblię z przyjaciółmi.

Bycie przywódcą: Uczniostwo zawsze jest pracą zespołową. Dlatego chodzi tu o współdziałanie w małych grupach, takich jak grupy domowe, grupy modlitewne czy grupy działania i uczenie się, jak takie grupy prowadzić.

Szkolenie: Celem uczniostwa jest zwiększanie liczby osób pracujących przy żniwie ewangelii. Dlatego uczniowie Jezusa podejmują działania, by inni mogli zostać przygotowani do służby i nauczyli się przygotowywać innych. Tylko w ten sposób może dojść do pomnażania uczniów. Dzieje się to poprzez grupy uczniowskie. I na nich właśnie koncentruje się ta książka.

Te pięć obszarów uczniostwa pomagają nam ocenić duchowe zdrowie Kościoła. Nie da się go zmierzyć na podstawie liczby członków na liście zborowej, ponieważ jest wielu takich, którzy co prawda są tam zapisani, ale nie wyżywają swojej wiary w codziennym życiu. Również liczba osób uczęszczających na nabożeństwa jest słabym wskaźnikiem duchowego zdrowia Kościoła, gdyż nawet wśród nich są osoby, które chodzą do Kościoła z przyzwyczajenia, ale nie pielęgnują żywej relacji z Jezusem. Jedyłą miarą rzeczywistego poziomu duchowego zdrowia Kościoła jest liczba uczniów, to znaczy liczba osób, które świadomie żyją jako naśladowcy Jezusa, są napełniani Duchem Świętym, dzielą się swoją wiarą, biorą aktywny udział w życiu zboru i pozyskują kolejnych uczniów.

Zbór nie musi się martwić o swój wzrost, jeśli jest w nim wielu uczniów Jezusa, którzy dzielą się swoją wiarą, udzielają lekcji biblijnych, prowadzą grupy domowe oraz uczą kolejne osoby, by też to robiły.

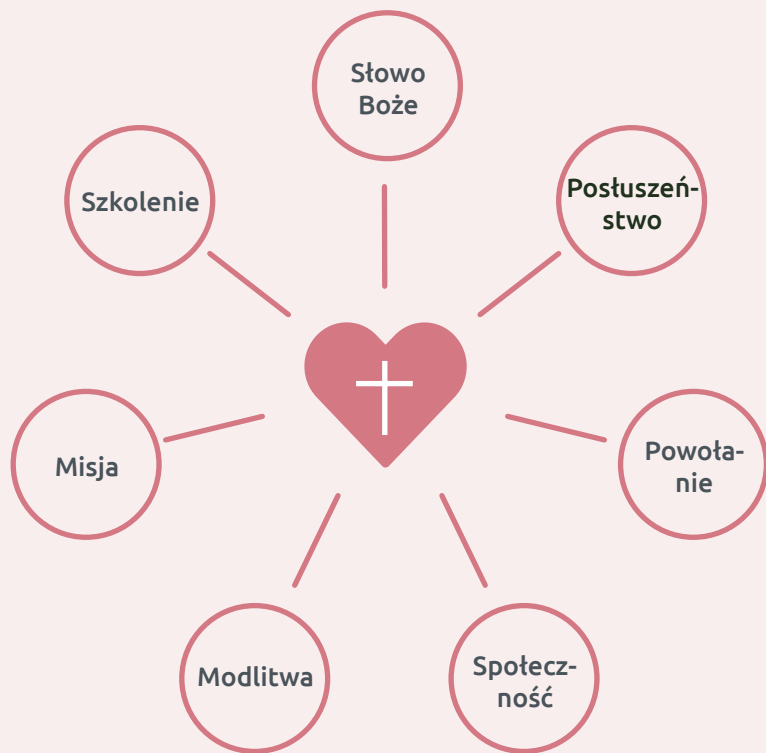
2

ZASADY UCZNIOSTWA

Jezus nie tylko powiedział swoim uczniom, aby czynili innych uczniami. On pokazał im też, jak mają to robić.

Jego sposób czynienia ludzi uczniami można opisać za pomocą ośmiu zasad. Pierwotny Kościół konsekwentnie je stosował i doświadczał szybkiego wzrostu. Do dziś te zasady uczniostwa, które były nauczane i praktykowane przez Jezusa, nie mają sobie równych. Im wierniej się do nich stosujemy, tym skuteczniej możemy pozyskiwać uczniów. Nie chodzi tu jednak jedynie o mechanizm, dzięki któremu rzeczy automatycznie zmieniają się w życiu człowieka. Wszystkie przedstawione tutaj zasady muszą opierać się na działaniu Ducha Świętego, bez którego nie ma nawrócenia serc ani wzrastania w uczniostwie. Poniższa grafika przedstawia osiem zasad uczniostwa.

Definiowanie uczniostwa

Zasada nr 1: Zbawienie przez Jezusa

Jezus wezwał swoich uczniów do tego, aby „z nim byli”⁶. Nazwał ich przyjaciółmi i pokazał im, że bycie uczniem to przede wszystkim trwanie w osobistej relacji z Nim⁷. Wszystko, co robili dla Niego, miało być owocem ich osobistej relacji z Bogiem. Pierwsi chrześcijanie również stawiali Jezusa Chrystusa w centrum swojego życia i głoszenia. Z mocą głosili Jego wcielenie, życie, śmierć, zmartwychwstanie i powtórne przyjście. W takim stopniu, w jakim będziemy naśladować ten przykład, będziemy w stanie również dzisiaj prowadzić ludzi do Jezusa i czynić ich uczniami.

Zasada nr 2: Słowo Boże

Dla Jezusa Słowo Boże było podstawą duchowego wzrostu⁸. On sam inspirował autorów świętych pism przez Ducha Świętego. Tym, którzy w Niego uwierzyli, wyjaśniał, że jeśli będą trzymać się Słowa Bożego, to naprawdę będą Jego uczniami⁹. Uczył swoich uczniów, że Słowo Boże jest ważniejsze niż ludzkie tradycje¹⁰. Ważne było dla niego, aby każdy wierzący miał bezpośredni dostęp do Słowa Bożego i nie polegał na żadnym ludzkim autorytecie w kwestii zrozumienia go¹¹. Obiecał, że Duch Święty pomoże każdemu wierzącemu zrozumieć Słowo

---

⁶ Mk 3,14.

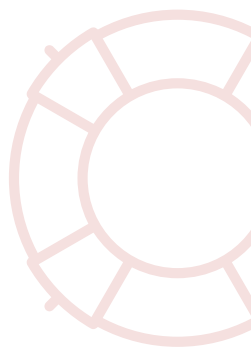
⁷ Por. J 15,5.8.15.

⁸ Por. Mt 4,4.

⁹ Por. J 8,31-32.

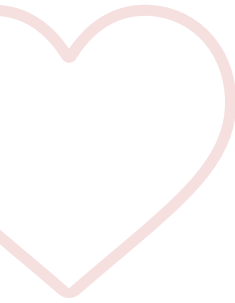
¹⁰ Por. Mt 15,3-9.

¹¹ Por. Mt 23,8; J 6,45.

Boże¹². Pierwsi chrześcijanie byli mocno ugruntowani w swej wierności temu Słowu¹³. Kiedy się spotkali, pilnie studiowali Święte Pisma¹⁴. Uczniostwo może się udać tylko wtedy, kiedy wiernie trzymamy się wypowiedzi Biblii i studiujemy ją pilnie, osobiście, jak i w zgromadzeniu. Wzrastanie w uczniostwie wymaga intensywnego studiowania Biblii! Powierzchowne czytanie Biblii nie przyniesie trwałych zmian.

Zasada nr 3: Postuszeństwo

Jezus wyjaśnił swoim uczniom, że bycie uczniem oznacza również postuszeństwo¹⁵. Wskazał, że to dzięki łasce Bożej, a nie własnym uczynkom, człowiek może zostać zbawiony. Dał też jednak jasno do zrozumienia, że Bóg przez swoją łaskę pragnie nie tylko wybaczyć nam naszą winę, ale także przemienić nasze życie i że w zbawieniu nie chodzi jedynie o posiadanie odpowiedniej wiedzy, lecz przede wszystkim o praktyczne życie zgodne z Bożą wolą¹⁶. W swoim zleceniu danym uczniom Jezus powiedział: „Ucząc ich przestrzegać wszystkiego, co wam przykazałem”¹⁷. Pierwsi chrześcijanie zastosowali się do tego polecenia i głosili postuszeństwo „wiary”¹⁸. Wzywali ludzi do zmiany życia i do doprowadzenia go do harmonii z Bożymi przykazaniami. Faktem jest, że nie może być duch-

---

¹² Por. J 16,13.

¹³ Por. 2 Tm 3,14-17; 2 P 1,19-21; Hbr 4,12.

¹⁴ Por. Dz 2,42; 17,11; Kol 3,16; 2 Tm 3,14-17.

¹⁵ Por. Mt 7,24-27; J 14,15.

¹⁶ Por. Mt 7,24-27; J 14,15.

¹⁷ Mt 28,20.

¹⁸ Rz 1,5.

wego wzrostu i pomnażania uczniów bez stałego postu-szeństwa Chrystusowi. Tylko ci, którzy na co dzień żyją przez wiarę, mają doświadczenia z Bogiem.

Zasada nr 4: Powołanie

Cała działalność Jezusa była wypełnieniem proroctw Starego Testamentu¹⁹. On wiedział, że Bóg powołał Go na ten właśnie czas, aby przekazał światu szczególne przesłanie²⁰. Ta świadomość nadawała autorytet jego zwiastowaniu, udzielała pilności jego przestaniu i konfrontowała ludzi z ważnością podjęcia decyzji w tej sprawie. Wczesny Kościół również wiedział, że jego przestanie było wypełnieniem proroctw biblijnych i że został powołany przez Boga, aby ogłosić ewangelię w swoich czasach²¹. My dziś także potrzebujemy mocnego przekonania, że to Bóg powołał ruch adwentowy, aby w czasie końca przekazał światu poselstwo trzech aniołów i przez to przygotował ludzi na powrót Jezusa²². Ta pewność doda mocy i autorytetu również naszemu głoszeniu.

Zasada nr 5: Społeczność

Jezus jasno pokazał, że uczniostwo może się udać jedynie w grupie. Powołał małą grupę mężczyzn, by nauczyć ich uczniostwa i pokazać, jak mogą dzielić się z innymi tym, czego sami się nauczyli. Mieli uczyć się razem i od siebie nawzajem, a także troszczyć się jeden o drugiego i być dla sie-

¹⁹ Por. Mk 1,14-15; Łk 24,17-25.

²⁰ Por. Mk 1,15.

²¹ Por. Dz 2,16; 3,18-21; Rz 1,1-6; 1 P 1,20-21.

²² Por. Mt 24,14; Ap 14,6-12.

bie wsparciem²³. Pierwsi chrześcijanie poszli za tym przykładem i zorganizowali się w sieć kościołów domowych²⁴. Małe grupy odgrywały również ważną rolę we wczesnym Kościele adwentystów. Ten spotykał się głównie w prywatnych domach. Oprócz nabożeństw odbywały się też spotkania modlitewne, godziny doświadczeń, spotkania misyjne²⁵ i wiele innych.

Ellen White pisała o znaczeniu małych grup: „Tworzenie małych grup jako podstawy chrześcijańskiej pracy zostało mi przedstawione przez Tego, który nigdy się nie myli”²⁶. Dla niej małe grupy były „podstawą chrześcijańskiej pracy”. Dla nas też nie powinny być opcjonalnym programem zboru, lecz raczej jego podstawowym elementem składowym.

Zasada nr 6: Modlitwa

Jezus często szukał cichych i spokojnych miejsc, aby pielęgnować swoją relację z Bogiem i modlić się za swoich uczniów. Jednak on modlił się nie tylko za nich, ale także z nimi. Swoimi słowami i przykładem nauczył ich, jak mogą sami się modlić²⁷. Zachęcał ich także do wspólnej modlitwy²⁸. Pierwsi chrześcijanie naśladowali ten przykład. Dzieje Apostolskie w imponujący sposób ukazują niezwykle znaczenie modlitwy w życiu pierwotnego Ko-

²³ Por. J 13,34-35; 17,20-21.

²⁴ Por. Dz 2,42-47; 5,42; 12,12; 20,8,20.

²⁵ Por. Russell Burrill, *Gemeinschaft, wie Christus sie meint. Die Gemeindestruktur für das 21. Jahrhundert*, Advent-Verlag Lüneburg.

²⁶ Ellen G. White, *Stużba dobroczynna*, r. 13: „Zorganizowanie Kościoła do służby dobroczynnej”.

²⁷ Por. Mk 1,35; Łk 6,12; Łk 11,1.

²⁸ Por. Mt 18,19-20.

ściota²⁹. Nie inaczej jest w dzisiejszych czasach. Wzrastanie w uczniostwie może mieć miejsce tylko poprzez ciągłe spotkanie się z Bogiem w modlitwie.

Zasada nr 7: Misja

Jezus przyszedł, aby „szukać i zachować to, co zginęło”³⁰. Wmieszał się między ludzi, pomagał im w ich potrzebach, zdobywał ich zaufanie i głosił im ewangelię. Nigdy nie oddzielał uzdrawiania od głoszenia ewangelii, ponieważ zawsze postrzegał człowieka jako całość: fizyczną, psychiczną, emocjonalną, społeczną i duchową³¹. Pierwsi chrześcijanie poszli za tym przykładem i odważnie głosili ewangelię. Czymś normalnym było, że każdy naśladowca Jezusa dzielił się swoją wiarą w swoim otoczeniu i przyprowadzał ludzi do Jezusa³². Zlecenie Jezusa dla każdego wierzącego nie zmieniło się do dziś. Nic tak nie wzmacnia duchowego życia Kościoła oraz poszczególnych wyznawców, jak dzielenie się swoją wiarą.

Zasada nr 8: Szkolenie

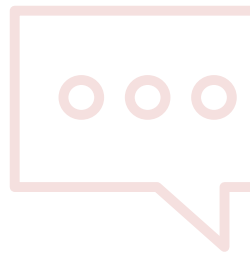
Dla Jezusa było jasne, że jego uczniowie mają ogłosić ewangelię na całym świecie. Dlatego ich wyszkolił i wystął, czyniąc w ten sposób swoimi pracownikami. Choć Jezus nauczał tłumy, to jednak skupił swoją uwagę na małej grupce. Kładł im na sercu, aby angażowali się w zdobywa-

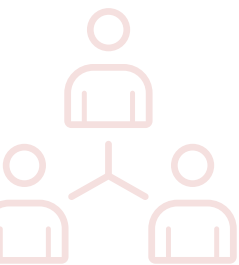
²⁹ Por. Dz 1,14; 2,42; 12,12; 13,2-3; 20,36; 21,5-6.

³⁰ Łk 19,10.

³¹ Por. Mt 9,35.

³² Por. Dz 4,29-31; 8,4; 11,19-20; Rz 10,10-13; 2 Kor 5,20; 1 Tes 1,1-10.

nie nowych pracowników na żniwa³³. I właśnie to zrobili! Ze względu na strukturę małych grup było rzeczą normalną, że wszyscy wierzący służyli swoimi darami i przez to rozwijali swoje zdolności. Widzimy na przykład, że Barnaba szkolił Saula, a później Saul szkolił swoich współpracowników, Tymoteusza, Tytusa, Akwilę, Prysyllę i innych. Ci z kolei mieli szkolić kolejnych i uczyć ich, jak zrobić to samo z następnymi osobami³⁴. Szkolenie i umacnianie członków Kościoła w służbie jest niezbędnym warunkiem pomnażania uczniów, także dzisiaj.

Jak możemy wdrożyć te zasady?

Ostatecznie chodzi o to, by stosować te zasady w każdej sferze życia zboru. Grupy uczniowskie są szczególnie skutecznym sposobem wdrażania zasad uczniostwa. I właśnie o tym będzie mowa w kolejnych rozdziałach!

---

³³ Por. Mt 9,36-38; Mk 3,13-15; Łk 10,1-12.

³⁴ Por. Dz 11,22-26; 16,1-3; 18,24-28; 19,10; 2 Tm 2,2.

“

*Małe grupy nie powinny być
opcjonalnym programem zboru,
lecz raczej jego podstawowym
elementem składowym.*

3

CZYM SĄ GRUPY UCZNIOWSKIE?

Grupy uczniowskie to małe grupy złożone z adwentystów, którzy spotykają się przez określony czas w konkretnym celu, jakim jest wzmocnienie swojej wiary i przygotowanie do misji.

Zadaniem grup uczniowskich jest, aby dla ich uczestników misja stała się stylem życia, naturalnym i sprawiającym radość. Przy okazji uczą się oni także czytać Biblię z innymi ludźmi, prowadzić małe grupy i stosować to, czego nauczał Jezus. Wychodząc z takiego założenia, widzimy, że grupy uczniowskie nigdy nie mogą być celem samym w sobie. Od początku trzeba mieć przed oczami wizję, że nie chodzi o pomnażanie grup wewnątrz zboru, które obracają się tylko wokół siebie.

Należy skupić się na pozyskiwaniu „pracowników na żniwa” w różnych miejscach. Przy tym główny akcent nie ma być położony na misyjnym zaangażowaniu jednostki, lecz przede wszystkim na działaniu zespołowym w małych grupach misyjnych.

Dlatego celem grup uczniowskich jest również tworzenie innych małych grup. Mogą to być na przykład:

- **Grupy domowe:** grupy misyjne, które są zawsze otwarte na przyjęcie gości – przyjaciół, sąsiadów, znajomych, którzy jeszcze nie znają Jezusa.
- **Lekcje biblijne:** rodzaj małych grup, w których systematycznie studiuje się nauki biblijne.
- **Grupy modlitewne:** małe grupy, w których członkowie zboru spotykają się głównie po to, aby się razem modlić.
- **Grupy działania:** zespoły osób, które spotykają się po to, by organizować konkretne działania misyjne, np. kluby zdrowia, pracę Pathfinder, projekty społeczne, diakonat itp.
- **Zbory domowe:** życie zborowe i nabożeństwa nie są uzależnione od budynków kościelnych, ale odbywają się w domach prywatnych.
- **Grupy uczniowskie:** grupy, w których członkowie zboru wzmacniają się duchowo i uczą, jak zdobywać ludzi dla Jezusa oraz prowadzić małe grupy.

Zbór, który składa się z takich grup, jest żywym zbozem, dzięki któremu ludzie przychodzą do Jezusa, wzrastają w wierze i stają się współpracownikami Królestwa Bożego. Ten skrypt koncentruje się na grupach uczniowskich, bo to one są silnikiem napędzającym powstawanie małych grup. Przez nie członkowie zboru mają być wyszkoleni do tego, by takie małe grupy prowadzić i je pomnażać. Grupy uczniowskie są zatem miejscem narodzin wielu nowych grup, w których ludzie mogą być zdobywani dla Jezusa i mogą wzrastać jako Jego uczniowie. Koncentrują się na kształceniu członków zboru, by potem jeszcze więcej osób mogło zostać przyprowadzonych do Jezusa.

4

PRZEBIEG SPOTKANIA GRUPY UCZNIOWSKIEJ

Dzieje Apostolskie 2,41-47 pokazują nam, co robili pierwsi chrześcijanie, kiedy spotykali się w domach.

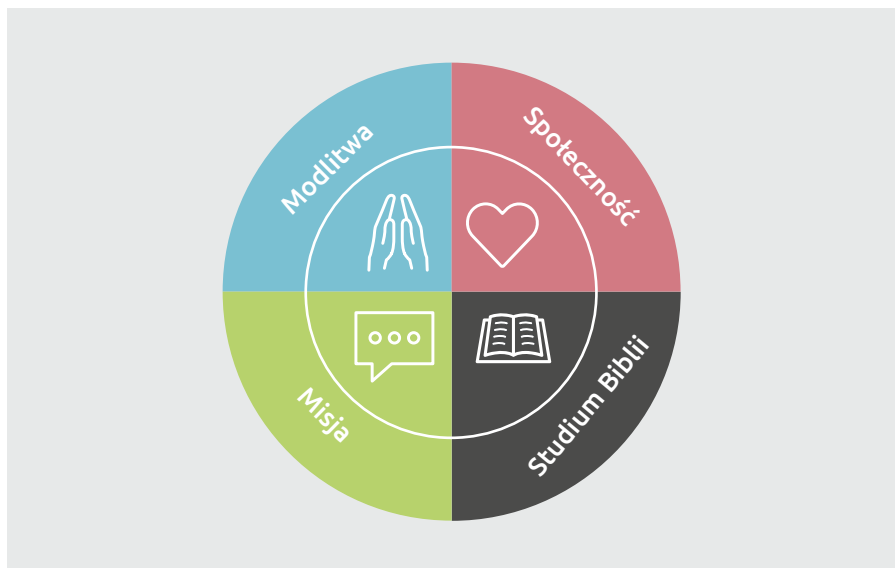
Czytamy tutaj: „Ci więc, którzy chętnie przyjęli jego słowa, zostali ochrzczeni i zostało przyłączonych tego dnia około trzech tysięcy dusz. I trwali w **nauce apostoelskiej** i w **spoteczności**, i w **łamaniu chleba** i w **modlitwach**.

A dusze wszystkich ogarnięte były bojaźnią, a przez apostołów działo się wiele znaków i cudów. A wszyscy, którzy uwierzyli, byli zgodni i mieli wspólne wszystkie rzeczy.

I sprzedawali posiadłości i mienie, i rozdzielali je wszystkim, jak komu było potrzeba. Codziennie też trwając zgodnie w świątyni i łamiąc chleb po domach, przyjmowali pokarm z radością i w prostocie serca, chwając Boga i ciesząc się łaską całego ludu. **Pan zaś przydawał zborowi codziennie tych, którzy mieli być zbawieni”.**

W tych wersetach jest mowa o czterech elementach, które powinny się znaleźć na każdym spotkaniu małej grupy:

- **Spoleczność**: spotykali się po domach, jedli razem i troszczyli się o siebie nawzajem.
- **Studium Biblii**: studiowali nauki apostołów, a więc przestania proroków oraz ewangelię.
- **Misja**: pomagali ludziom i głosili im ewangelię. Doświadczali tego, jak Bóg przydaje ludzi Kościołowi.
- **Modlitwa**: razem chwalili Boga i modlili się do Niego.

To są cztery elementy biblijnych małych grup. W zależności od rodzaju małej grupy te cztery elementy będą miały różną wagę, ale powinny pojawić się na każdym spotkaniu małej grupy. Na następnej stronie przyjrzymy się, jak one wyglądają w grupie uczniowskiej.

**PAN ZAŚ PRZYDAWAŁ
ZBOROWI CODZIENNIE
TYCH, KTÓRZY
MIELI BYĆ ZBAWIENI.**

DZIEJE APOSTOLSKIE 2,47

Elementy spotkania grupy uczniowskiej

W grupach uczniowskich robimy to, co robili pierwsi chrześcijanie w swoich domach: dbamy o społeczność, studujemy Słowo Boże, uczymy się, jak służyć ludziom i zdobywać ich dla Jezusa oraz modlimy się razem.

Spółeczność (15-20 min)

W grupie uczniowskiej chcemy troszczyć się o siebie nawzajem, by razem wzrastać. Dlatego ważne jest, by otwarcie mówić o tym, co dzieje się w naszym życiu i co przeżywamy. Dobrze jest rozpocząć rundkę, w której każdy po kolei dostaje możliwość wypowiedzenia się, prostym pytaniem, np.:

- Jak wam minął tydzień?
- Za co jesteście wdzięczni?
- Czym się aktualnie zajmujecie?

Studium biblijne + werset pamięciowy (30-40 min)

Na początku każdy mówi werset pamięciowy. Później studujemy razem bieżący temat. Więcej na ten temat w następnym rozdziale.

Misja (15-20 min)

Aby grupa uczniowska mogła być aktywna misyjnie, ważne jest, aby na każdym spotkaniu przeznaczać wystarczającą ilość czasu na wspólne obmyślanie oraz planowanie, jak być błogostawieństwem dla innych ludzi i zdobywać ich dla Jezusa. Więcej na ten temat w rozdziale 9.

Modlitwa (15-20 min)

Na końcu potrzebny jest czas na wspólną modlitwę. Chodzi o to, by móc porozmawiać z Bogiem o odkryciach ze studium biblijnego oraz by wstawiać się za sobą nawzajem i za innymi ludźmi. Więcej na temat modlitwy w grupie uczniowskiej w rozdziale 10.

W nawiasach został podany czas trwania każdej części spotkania, który sprawdził się w standardowych grupach uczniowskich. W zależności jednak od celu grupy uczniowskiej rozkład czasowy może ulegać zmianie. Na przykład podczas studiowania modułu o modlitwie warto poświęcić więcej czasu właśnie na modlitwę. Przy tematach z modułu 3., w których jest mowa o misji, ważne jest, by poświęcić mniej czasu na studium, a za to więcej na planowanie działań misyjnych.

5

STUDIUM BIBLII W GRUPACH UCZNIOWSKICH

W grupie uczniowskiej stosujemy metodę studiowania Biblii zwaną Discovery Bible Study³⁵.

Idea jest bardzo prosta: teksty biblijne są studiowane razem przy pomocy prostych pytań. Zadaniem prowadzącego nie jest wyjaśnianie wszystkiego, lecz wspieranie uczestników w samodzielnym odkrywaniu tego, co naucza dany tekst. Uczestnicy uczą się razem i od siebie nawzajem. Prowadzący czuwa nad tym, by uwaga była cały czas skupiona na Biblii, a rozmowa nie przerodziła się w dyskusję na temat osobistych opinii czy kwestii mało istotnych. Ważne jest również, aby poświęcić czas na omówienie osobistego zastosowania tego, o czym była mowa, ponieważ mocy Słowa Bożego można doświadczyć tylko wtedy, gdy zastosuje się w swoim życiu to, co się w nim odkryło³⁶. W końcu należy też opowiadać innym o tym, co się odkryło, i przez to przeżyło z Bogiem. W ten sposób jeszcze wyraźniej doświadcza się Bożych błogostawieństw. Ta metoda koncentruje się na Biblii i opiera na założeniu, że Bóg przemawia do każdego wierzącego poprzez swoje Słowo. Dlatego też każdy, dzięki działaniu Ducha Świętego, może mieć bezpośredni dostęp do Słowa Bożego i je rozumieć³⁷.

---

³⁵ Z ang. odkrywcze studiowanie Biblii. Czasem ta metoda jest również nazywana Discovery Bible Reading [odkrywcze czytanie Biblii]. Nie ma dobrze brzmiącego polskiego tłumaczenia tej nazwy, więc w tej książce jest używana nazwa angielska.

³⁶ Por. Mt 7,24; Jk 1,22.

³⁷ Por. Mt 23,8; J 6,44.45; 14,26; 16,13.

„W kwestii zrozumienia Słowa Bożego nie należy polegać na ludziach”.

Niewielka grupka osób studiująca Słowo Boże z modlitwą dzięki Duchowi Świętemu będzie mogła je zrozumieć.

Z *Discovery Bible Study* można korzystać wszędzie tam, gdzie ludzie razem czytają Biblię: w grupach domowych, podczas studium biblijnego, w szkole sobotniej, na nabożeństwach rodzinnych, a także w grupach uczniowskich. Zalety tej metody są oczywiste:

- Wspólne studium Biblii oparte na prostych pytaniach zachęca do aktywnego odkrywania. Dzięki temu uczestnicy efektywniej się uczą i dużo lepiej zapamiętują to, czego się nauczyli.
- Nie jest się zależnym od nauczyciela, ponieważ uczestnicy uczą się samodzielnie studiować Biblię i myśleć dojrzałe.
- Uczestnicy doświadczają mocy Słowa Bożego, ponieważ mają kontakt bezpośrednio z Biblią, a nie z ludzkimi opiniami.
- Ten rodzaj studiowania Biblii jest tak łatwy, że każdy może się go nauczyć w krótkim czasie. Lider grupy może łatwo przekazywać prowadzenie innym uczestnikom. Spotkania grupy nie trzeba odwoływać, jeśli jej lider nie może poprowadzić studium.
- Uczestnicy uczą się, jak studiować Biblię na nabożeństwach osobistych i rodzinnych.

To wszystko nie oznacza oczywiście, że niepotrzebni są już nauczyciele, którzy pomagają zrozumieć Słowo Boże. Przecież nauczanie i głoszenie Słowa należą do darów duchowych wymienionych w Nowym Testamencie³⁸. Jednak w kwestii zrozumienia Słowa Bożego nie należy polegać na ludziach. Liderom, którzy dobrze znają Biblię i lubią dużo mówić, trudno będzie powstrzymać się i nie dzielić swoją wiedzą.

Rzecz jednak w tym, że jeśli za dużo mówią, to pozbawiają innych możliwości samodzielnego odkrywania tego, co mówi tekst biblijny. Uczestnikom grupy trudno jest też wyobrazić sobie, że mogliby samodzielnie poprowadzić takie studium. Nie oznacza to, że prowadzący nie może podzielić się tym, co sam odkrył w danym tekście biblijnym. Jest on częścią grupy i może brać udział w rozmowie, tak jak wszyscy inni. Ważne jest jednak, aby nie zdominował rozmowy, lecz dał innym przestrzeń do mówienia o ich odkryciach.

---

38 Por. Ef 4,11; Rz 12,7.

Nauka wspólnego studiowania Biblii

Jakie pytania możemy zadawać do tekstu biblijnego, aby móc go naprawdę dokładnie przestudiować i nie stracić czasu na zajmowanie się kwestiami nieistotnymi? Biblia skupia się na *trzech głównych kwestiach*, które przewijają się praktycznie przez każdą zawartą w niej historię i każdy jej fragment. Odzwierciedlają one główne przesłanie Biblii. Są nimi *Bóg, człowiek i relacja człowieka z Bogiem*. Kiedy pytamy o te trzy kwestie, to skupiamy się na sednie tego, czego naucza Pismo Święte. Możemy więc ująć je w następujące pytania i, w zależności od fragmentu Biblii, bardziej konkretyzować:

- Co ten fragment Biblii mówi o Bogu (lub Jezusie Chrystusie)?
- Co ten fragment mówi o ludziach?
- Co ten fragment Biblii mówi o życiu/relacji z Bogiem?
- Często w danym fragmencie Biblii pojawia się dodatkowy temat, np. Kościół, misja, przywództwo, powtórne przyjście Jezusa, szabat. Można więc zapytać: Co ten fragment mówi o...?

Możemy skorzystać tylko z tych czterech pytań i już będziemy mieli dogłębne studium Biblii. Zwykle trzeba kilkakrotnie zadać pytanie: „Co *jeszcze* możemy się dowiedzieć o...?”. W zależności od fragmentu można także zadać bardziej szczegółowe pytania dotyczące tych trzech głównych kwestii, np.

 Bóg /Jezus	 Człowiek	 Relacja człowieka z Bogiem
<p>Jakie cechy Boga lub Jezusa dostrzegasz?</p> <p>Gdzie widzisz działanie Boga w tej historii?</p> <p>Co ten fragment mówi nam o woli Bożej?</p> <p>Jak Bóg (lub Jezus) obchodzi się z ludźmi w tej historii?</p>	<p>Co ten fragment mówi o naturze człowieka?</p> <p>Czego dowiadujemy się o poszczególnych osobach w tej historii?</p> <p>W czym te osoby są dla nas dobrym przykładem? A w czym nie są?</p>	<p>Co ten fragment mówi o tym jak...</p> <p>...zostajemy zbawieni?</p> <p>...możemy wzrastać w wierze?</p> <p>...możemy zmienić swoje życie?</p> <p>...mamy obchodzić się z innymi ludźmi?</p> <p>...możemy służyć Bogu?</p>

Oczywiście istnieją jeszcze inne pytania, które można zadać, aby zgłębić dany tekst biblijny, takie jak:

- Kto chciałby opowiedzieć tę historię/fragment własnymi słowami?
- Jakie pytania pojawiają się w waszych głowach, gdy patrzycie na ten fragment Biblii?
- Na co zwróciliście uwagę, czytając tę historię? Co was zaskoczyło?
- Co mówi ten tekst biblijny o...?
- Co oznacza...? Co... miał przez to na myśli?
- Dlaczego...? Dlaczego nie?

Nie należy za każdym razem używać wszystkich pytań. Jest to raczej taki zbiór narzędzi, których można używać w razie potrzeby.

Pod koniec studium jest czas, by każdy mógł podzielić się tym, jak chce zastosować to, czego się nauczył. W tym celu można zadać takie pytania:

- Jak możemy w naszym życiu zastosować to, czego się dziś nauczyliśmy?
- Komu możemy opowiedzieć o tym, co odkryliśmy?

Podsumowanie

Teraz jeszcze krótkie podsumowanie, jak w praktyce przebiega studium biblijne:

- Modlitwa o Boże błogostawieństwo dla studium Biblii.
- Przeczytanie na głos fragmentu Biblii.
- Jedna osoba opowiada własnymi słowami to, co było czytane.
- Czasami dobrze jest jeszcze raz przeczytać ten fragment lub wysłuchać nagrania z Biblii audio.
- Odkrywanie fragmentu przy pomocy ww. pytań.
- Dzielenie się tym, jak każdy zastosuje to, czego się nauczył i komu o tym opowiecie.

“

**KAŻDY WIĘC, KTO SŁUCHA
TYCH MOICH SŁÓW
I CZYNI JE,
PODOBNY BĘDZIE
DO MĄDREGO CZŁOWIEKA,
KTÓRY ZBUDOWAŁ
DOM SWÓJ
NA SKALE.**

EWANGELIA MATEUSZA 7,24

6

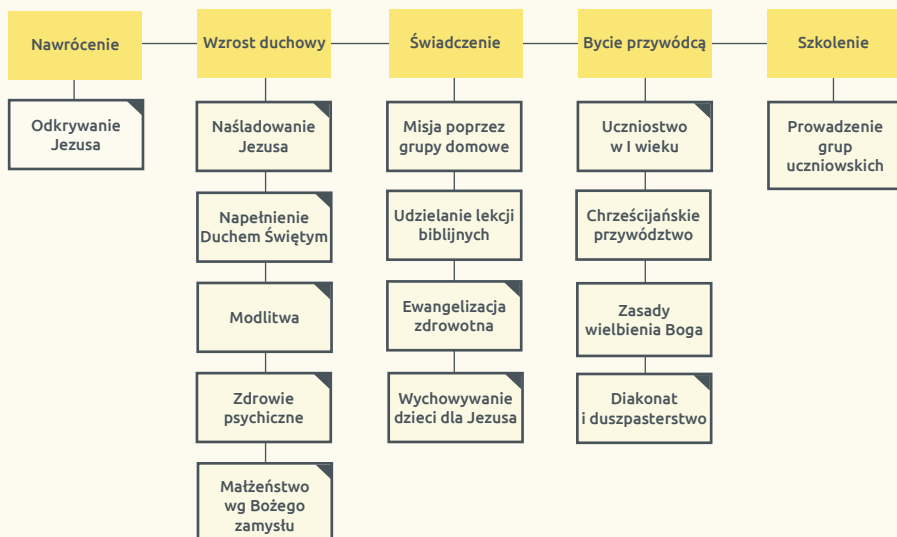
TEMATY DO STUDIUM W GRUPACH UCZNIOWSKICH

Fascynujące jest to, że Biblia zawiera najlepsze odpowiedzi na wszystkie pytania dotyczące naszego życia z Bogiem i naszej służby dla Niego.

W grupie uczniowskiej poświęcamy czas na dogłębne studiowanie tych odpowiedzi. W tym celu zostały przygotowane różne moduły, według pięciu etapów uczniostwa. Moduły są zaprojektowane w taki sposób, że nie wynikają jeden z drugiego i dlatego nie muszą być studiowane w określonej kolejności. Każda grupa uczniowska może wybrać moduł, który najlepiej pasuje do jej obecnej sytuacji. Ponadto ta oferta wielu modułów nie ma zachęcać do tego, by grupa uczniowska spotykała się przez wiele miesięcy czy nawet lat w tym samym składzie osobowym, aby przerobić wszystkie z nich. To mijałoby się z celem grup uczniowskich, jakim jest zakładanie nowych grup, i cała idea uczniostwa mogłaby zostać zatracona (zob. rozdział 3.).

Na następnej stronie znajduje się przegląd modułów, które można pobrać z www.poludnie.adwent.pl/podziel-sie-slowem

Przegląd modułów i tematów

 = Tematy tych modułów nadają się też bardzo dobrze do grup domowych, tzn. misyjnych grup spotykających się w prywatnych domach, które są zawsze otwarte na gości. Studiowanie tych tematów w grupie uczniowskiej ma przygotować uczestników do tego, by mogli prowadzić rozważania Słowa Bożego na te tematy w grupach domowych.

Struktura tematów

Każdy temat składa się z dłuższego fragmentu biblijnego, zwykle uzupełnionego kilkoma krótszymi fragmentami biblijnymi, które pogłębiają temat głównego fragmentu, a także z wersetu pamięciowego oraz rozdziału z książki Ellen White. Każdy temat mieści się w jednym wierszu tabeli, jak widać na przykładzie pierwszych czterech tematów z modułu „Modlitwa”.

Tytuł	Fragment z Biblii	Dodatkowe teksty biblijne	Werset pamięciowy	Do dalszego studium
1. Jezus o modlitwie	Mt 6,5-15	<u>Osobista modlitwa</u> ☐ Ps 62,8-9 ☐ Mt 14,23 ☐ Mk 1,35 ☐ Mk 6,46 ☐ Łk 6,12	Mt 6,6	<i>Druga do Chrystusa, rozdział 11; Prayer³⁹, rozdział 1</i>
2. Przypowieść o wytrwałej wdowie	Łk 18,1-8	<u>Wytrwała modlitwa</u> ☐ Dz 2,42 ☐ Rz 12,12 ☐ Kol 4,2 ☐ 1 Tes 5,16-18	1 Tes 5,16-18	<i>Przypowieści Chrystusa, rozdział 12; Prayer, rozdział 6</i>
3. Dziesięciu trędowatych	Łk 17,11-19	<u>Wdzięczność</u> ☐ Ps 50,14.23 ☐ Ef 5,19-20 ☐ Kol 3,15-17 ☐ 1 Tes 5,17-19	Ps 50,23	<i>Życie Jezusa, rozdział 36</i>
4. Oddawanie chwały Bogu	Ps 145,1-21	<u>Chwalenie Boga</u> ☐ Ps 34,2-4 ☐ Ps 40,17 ☐ Ps 59,17-18 ☐ Ps 63,4-9 ☐ Ps 92,2-6 ☐ Ps 107,1 ☐ Ps 147,1	Ps 63,6-7	<i>Druga do Chrystusa, rozdział 13</i>

³⁹ Książka nie została przetłumaczona na język polski (przyp. red.).

7

OSOBISTE PRZYGOTOWANIE

Ważnym kluczem do sukcesu grupy uczniowskiej jest to, by uczestnicy sami wcześniej dokładnie przestudiowali fragmenty biblijne przeznaczone na następne spotkanie.

Powód ku temu jest prosty: kiedy samemu studiuje się tekst biblijny, można wiele zyskać. Podobnie dzieje się, kiedy dany fragment rozważa się razem z innymi. Natomiast kiedy robimy obie te rzeczy - osobiste przygotowanie, a następnie wspólne rozważanie - prowadzi to do niesamowicie głębokiego studium Biblii, w którym można naprawdę doświadczyć mocy Słowa Bożego.

Do osobistego przygotowania należy użyć notatnika, w którym zapisuje się swoje odkrycia. Sprawdza się tu notatnik w formacie A4 zagospodarowany w następujący sposób:

- Pierwsze trzy strony notatnika należy przeznaczyć na spis treści w formie trzech kolumn. W pierwszej kolumnie wpisuje się tytuł omawianego fragmentu z Biblii, w drugiej adres tekstu, a w trzeciej odpowiedni numer strony notatnika. Należy ponumerować strony notatnika.
- Na każdy temat potrzebne są dwie strony A4 leżące obok siebie, podzielone tak, jak na poniższej ilustracji:

Temat

Adres tekstu

Notatki:
myśli,
spostreżenia,
pytania,
teksty paralelne

**(Tu należy
przepisać
tekst z Biblii).**

Notatki:
myśli,
spostreżenia,
pytania,
teksty paralelne

O Bogu

O ludziach

O życiu z Bogiem

O (temat z nazwy modułu,
np. o przywództwie,
o misji...)

Teksty do tematu

Osobiste zastosowanie

INSTRUKCJA NA
NASTĘPNEJ STRONIE

START

1. Czytanie

W ramach osobistego przygotowania każdy ma następujące zadania:

Przeczytaj dokładnie fragment Biblii, najlepiej w różnych przekładach.

2. Przepisywanie

Przepisz tekst słowo w słowo do notatnika. Zapisz go w środkowej kolumnie lewej strony A4, tak aby kolumny po lewej i prawej stronie mogły zostać wykorzystane do robienia notatek. Pisz tak, aby cały fragment zmieścił się na jednej stronie. Zawsze pisz numery przed poszczególnymi wierszami. To pomaga w orientowaniu się w tekście. Takie przepisywanie zajmuje oczywiście dużo czasu, ale ten czas jest bardzo dobrze zainwestowany. W trakcie przepisywania tekstu dzieje się wiele dobrego. Czytamy go kilka razy, powoli i dokładnie, co pomaga nam lepiej go zrozumieć.

3. Zadawanie pytań

Zapisz swoje spostrzeżenia oraz myśli, a także teksty równoległe oraz pytania do tekstu. Wykorzystaj do tego dwie kolumny po obu stronach przepisanego tekstu biblijnego. Zapisz to, co zauważysz i zrozumiesz. Jeśli przyjdą ci na myśl jakieś teksty równoległe/podobne⁴⁰, to też je zanotuj. Zadawaj także pytania do tekstu. Pytania pomagają zagłębić się w tekst. Mogą to być również takie pytania, na które jeszcze nie znasz odpowiedzi. Jeśli tekst Biblii nie wypełnia całej środkowej kolumny, możesz wykorzystać wolne miejsce na dole na dalsze notatki. Podczas studiowania oznacz

⁴⁰ Teksty o podobnym znaczeniu lub opowiadające tę samą historię w innych miejscach Pisma Świętego (*przyj. red.*).

4. Poznawanie

tekst biblijny kolorami i symbolami. Zakreśl słowa kluczowe. Wskazówka: do notatek najlepiej używać ołówka.

Zapisz, co ten werset biblijny mówi o Bogu, człowieku, relacji z Bogiem i ewentualnie jakimś innym temacie! Użyj do tego celu czterech górnych pól po prawej stronie notatnika.

5. Zgłębianie

Przeczytaj dodatkowe wersety biblijne! Najpierw zapisz temat tych tekstów jako nagłówek w lewym dolnym polu po prawej stronie notatnika. Następnie wypisz adresy wersetów jeden pod drugim i krótko streść, co tam jest powiedziane na ten temat. Możesz dodawać własne teksty biblijne do danego tematu.

6. Zapamiętywanie

Zapisz *werset pamięciowy* na karteczce lub w aplikacji na telefonie i naucz się go na pamięć! Powtarzaj codziennie.

7. Czerpanie

Dalsze studium: Przeczytaj odpowiedni rozdział z książki Ellen White. Zapisz w swoim notatniku stwierdzenia, które szczególnie do ciebie przemówią.

8. Zastosowanie

Zapisz, czego się nauczyłeś i jak chcesz to zastosować! Użyj do tego prawego dolnego pola po prawej stronie notatnika. Twoim zastosowaniem może być podziękowanie Bogu, przyjęcie jakiejś prawdy lub obietnicy, przestrzeganie jakiegoś przykazania, przyjęcie ostrzeżenia i wiele innych.

9. Opowiadanie

Powiedz innym o tym, co odkryłeś! Najlepszym sposobem uczenia się jest wyjaśnianie komuś innemu tego, co się samemu zrozumiało. Dlatego opowiedz komuś o tym, co stało się dla ciebie ważne w tym temacie. Może to być ktoś z twojej rodziny, zboru lub kręgu znajomych. Najważniejsze jest to, by podzielić się tym, co cię poruszyło. Byłoby idealnie, gdybyś jak najszybciej utworzył własną grupę uczniowską i pomagał innym doświadczać tego, czego sam doświadczasz w swojej grupie uczniowskiej.

Rozwijanie potencjału

Te kroki są bardzo intensywnym sposobem studiowania Słowa Bożego. Zaleca się rozłożenie osobistego przygotowania na kilka dni i, jeśli to konieczne, włączenie go w osobiste nabożeństwo poranne. W ten sposób bardziej intensywnie przestudiujesz tekst biblijny, dowiesz się więcej i lepiej utrwalisz to, czego się nauczyłeś. Błogostawieństwo, którego przez to doświadczysz, będzie bezcenne.

**TWOJE SŁOWO
JEST POCHODNIĄ
MOIM NOGOM
I ŚWIATŁOŚCIĄ
MOJEJ ŚCIEŻCE.**

PSALM 119,105

BÓG

NASZYM

SCHRONIENIEM

ŹRÓDŁEM

NASZEJ

SILY,

ZAWSZE

DOSTĘPNĄ

POMOCĄ

W TRUDNOŚCIACH

PSALM

46:2

8

WERSETY PAMIĘCIOWE

Ważną częścią studium biblijnego w grupie uczniowskiej jest uczenie się fragmentów Biblii na pamięć. Do każdego tematu jest podany werset pamięciowy, który powinien być zapamiętany i powtarzany przez wszystkich uczestników grupy.

Celem tego jest tak dobre przyswojenie tekstów biblijnych, aby zapadły one głęboko w pamięć długotrwałą. Kluczowym czynnikiem w osiągnięciu tego celu jest jasne zrozumienie, dlaczego zapamiętywanie fragmentów Biblii jest ważne i ma sens. Najważniejsze powody są następujące:

- Bóg powiedział, że powinniśmy zapamiętywać Jego Słowo⁴¹.
- Zapamiętane wersety biblijne nie są martwą informacją, ale żywymi Słowami Boga, przez które On nas zmienia⁴².
- Duch Święty może nam przypominać to, czego się nauczyliśmy⁴³.
- Słowo Boże daje siłę, by opierać się pokusom⁴⁴.
- Możemy lepiej opowiadać innym o Słowie Bożym⁴⁵.
- Kiedy zapamiętamy Słowo Boże, to mamy je przy sobie nawet wtedy, gdy nie mamy Biblii.
- Zapamiętywanie tekstów biblijnych zwiększa nasze zdolności intelektualne.

---

⁴¹ Por. Prz 7,1-3; Pwt 11,18-19.

⁴² Por. Hbr 4,12; 1 Tes 2,13.

⁴³ Por. J 14,26.

⁴⁴ Por. Ps 119,11; Prz 6,20-23.

⁴⁵ Por. 1 P 3,15.

**UCZYŃCIE
POWTARZANIE
WERSETÓW
PAMIĘCIOWYCH
WASZĄ CODZIENNĄ
RUTYNĄ.**

Następujące wskazówki okazały się skuteczne w konsekwentnym i efektywnym zapamiętywaniu tekstów biblijnych:

- Użyj narzędzia, które jest dla ciebie odpowiednie. Na przykład możesz zapisywać wersety na małych karteczkach (format A8). Z jednej strony zapisz treść wersetu, a z drugiej jego adres. Możesz również oznaczyć kolorami ważne słowa. Alternatywnie możesz skorzystać z aplikacji „Bible Memory” lub „Bible Learning System: Remember Me”, które oferują wiele pomocnych sposobów uczenia się i powtarzania tekstów biblijnych.
- Ważnym kluczem do skutecznego zapamiętywania wersetów biblijnych jest systematyczne i regularne ich powtarzanie. Nowe wersety pamięciowe najlepiej powtarzaj codziennie, aż trafią do twojej pamięci długotrwałej. Później odstępy czasowe powtarzania wersetów mogą być większe.
- Uczyni powtarzanie wersetów pamięciowych swoją codzienną rutyną. Możesz je powtarzać np. podczas swoich osobistych nabożeństw, w drodze do pracy lub na spacerze. Wykorzystuj także wolne chwile, które w przeciwnym razie zostają stracone.
- Kiedy uczysz się fragmentu biblijnego, zwracaj uwagę na jego kontekst. Łatwiej jest się nauczyć, gdy nie uczy się tylko pojedynczego tekstu biblijnego, ale bierze pod uwagę cały jego kontekst.
- Zdecyduj się na dosłowne tłumaczenie Biblii, np. Biblię gdańską czy Biblię dosłowną (Piotra Zaremby).
- Ucz się wersetów biblijnych dokładnie. Słowo Boże jest święte, dlatego każde słowo powinniśmy traktować poważnie i nic do niego nie dodawać ani nic nie odejmować. Inwestujemy cenny czas w naukę wersetów biblijnych. Byłoby wielką szkodą, gdybyśmy mieli zapamiętać wadliwy wariant! Naucz się więc tekstu biblijnego poprawnie od razu. Pomyśl o tym! Poprawne nauczenie się tekstu biblijnego nie wymaga więcej wysiłku niż

jego błędne zapamiętanie. Dlatego uczyni swoją zasadą uczenie się wersetów biblijnych dokładnie, słowo w słowo.

- Kiedy zapamiętujesz nowy werset biblijny, powtarzaj pierwszą część, aż będziesz potrafił wyrecytować ją z pamięci. Następnie dodaj kolejną część i powtórz obie kilka razy. Kontynuuj w ten sposób, aż będziesz w stanie powtórzyć cały tekst słowo w słowo.
- Zapamiętuj też dobrze odnośniki do fragmentów. Zaczynij od powiedzenia adresu tekstu, następnie zacytuj jego treść i na koniec powtórz adres. W ten sposób będziesz wiedzieć dokładnie, gdzie on się znajduje, a nie jedynie, że jest gdzieś w Biblii.
- Na początku zapamiętuj tylko krótkie fragmenty. Dłuższe są trudniejsze do zapamiętania i powtarzania. Kiedy nabierzesz wprawy i zapamiętywanie fragmentów biblijnych stanie się częścią twojego stylu życia, to będziesz mógł zmierzyć się z dłuższymi fragmentami.
- Myśl o wersetach biblijnych, których się uczysz. Zastanawiaj się nad każdym słowem, myśl o tym, co ono oznacza, i zadawaj sobie pytanie, co Bóg chce ci przez ten werset powiedzieć.
- Czytając Biblię, ciągle będziesz zauważać nowe wersety, które będziesz chciał zapamiętać. Notuj sobie gdzieś ich adresy lub od razu zapisuj je na karteczkach/ w aplikacji. Kiedy przyjdzie czas na nauczenie się kolejnego wersetu, to będziesz miał wybór. Proś Boga, aby wskazywał ci wersety biblijne, przez które chce akurat teraz działać w twoim życiu. Kiedy jakiś nowy werset szczególnie poruszy twoje serce, to nie czekaj kilka tygodni czy miesięcy, zanim zaczniesz się go uczyć. Naucz się go od razu i dołącz do swojego pakietu wersetów do codziennego powtarzania lub do aplikacji.
- Znajdź kogoś, kto będzie się z tobą uczył wersetów biblijnych na pamięć. Motywujcie się wzajemnie do systematycznej nauki i odpytujcie się z tych tekstów. Odpowiadanie przed drugą osobą jest ważnym kluczem

do wytrwania. W ten sposób możecie się wzajemnie zachęcać i mieć dodatkową motywację do wyrobienia w sobie dobrego nawyku zapamiętywania tekstów biblijnych.

Na każdym spotkaniu grupy uczniowskiej, tuż przed studium biblijnym, należy poświęcić czas na recytowanie wersetów z pamięci. Jeśli grupa jest większa, a liczba wersów pamięciowych wzrasta, dobrze jest robić to w dwójkach, aby nie poświęcać na to zbyt wiele czasu.

9

MISJA POPRZEZ GRUPY UCZNIOWSKIE

Grupa uczniowska zasługuje na swoją nazwę tylko wtedy, gdy aktywnie działa na rzecz zapoznawania ludzi z Jezusem. Dlatego ważne jest, aby upewnić się, że na każdym spotkaniu jest wystarczająco dużo czasu na misję (ok 15-20 minut, a czasami więcej).

Celem tej części spotkania jest zapewnienie stałej edukacji uczestników w dziedzinie osobistej ewangelizacji. Chodzi o działania, które są praktyczne i łatwe do wdrożenia. W ten sposób nadaje się znaczenie służbie dla Jezusa, a grupa uczniowska staje się komórką misyjną, która zdobywa ludzi dla Jezusa. Jak przeprowadzić tę część spotkania grupy uczniowskiej?

1. Przekazywanie wizji

Uczestnicy grupy uczniowskiej potrzebują jasnego przekonania, że grupa istnieje po to, aby docierać z ewangelią do ludzi, którzy nie są częścią grupy i czynić ich uczniami. Ważne jest, aby nie tracić tej wizji z oczu. Potrzeba do tego jedynie 1-2 minut, w których odczyta się konkretny fragment z Biblii lub pism Ellen White. Przykłady takich tekstów można znaleźć w załączniku 1.

2. Doświadczenia

Następnie uczestnicy dzielą się tym, w jaki sposób realizowali zadania misyjne z poprzedniego tygodnia i jakie były ich doświadczenia. W ten sposób zadania misyjne stają się elementem wiążącym, ponieważ odpowiadamy przed sobą nawzajem za ich wykonanie. Uczestnicy zachęcają się wzajemnie do realizowania tego, co sobie postanowili. Jest to wyraz pozytywnej sprawozdawczości oraz odpowiedzialności uczestników wobec siebie nawzajem. Lider musi dawać dobry przykład.

3. Inspiracja misyjna

Inspiracja misyjna składa się z krótkiego wprowadzenia dotyczącego osobistej ewangelizacji, połączonego z praktycznym zadaniem. Ma to na celu pomóc uczestnikom rozwinąć misyjny styl życia, poprzez który będą skutecznie świadczyć o Jezusie. Ważne jest, aby w inspiracjach misyjnych dostosować się do możliwości grupy. Warto zwracać uwagę na następujące kwestie:

- Niektóre inspiracje misyjne są bardzo proste i mogą zostać zrealizowane przez każdego uczestnika w ciągu tygodnia przed następnym spotkaniem. Inne wymagają więcej czasu i sprawiają, że uczestnicy grupy będą zajęci tym zadaniem przez kilka tygodni.
- Każda inspiracja misyjna dostarcza kolejnych narzędzi do misyjnej skrzynki z narzędziami. Często nawet nie jest konieczne, aby uczestnicy realizowali to samo zadanie w tym samym czasie. Ważne jest jednak, aby każdy coś robił i opowiadał o tym na spotkaniu grupy.
- Istotne jest, aby podchodzić elastycznie do wybierania inspiracji misyjnych na kolejne spotkania. Kolejność zadań będzie zależała od uczestników grupy uczniowskiej. Jeśli są gotowi do tego, by bardzo otwarcie i odważnie dzielić się swoją wiarą, to mogą wybierać trudniejsze zadania misyjne, takie jak np. opowiadanie osobistego świadectwa,

przedstawianie ewangelii lub prowadzenie lekcji biblijnej. Jeśli jednak uczestnicy są bardziej powściągliwi lub bojaźliwi, mogą zacząć od prostszych i bardziej podstawowych zadań, takich jak np. modlenie się za przyjaciół, aktywne słuchanie czy robienie rzeczy, które sprawiają innym radość.

- Czasami potrzeba więcej czasu na inspirację misyjną niż szacowane 15-20 minut. Ważne jest, aby wygospodarować ten czas, nawet jeśli oznacza to, że będzie go mniej na studium Biblii.
- Książeczkę z inspiracjami misyjnymi „Misja na codzień” można pobrać na stronie www.poludnie.adwent.pl/podziel-sie-slowem.

4. Ćwiczenie

Niektóre zadania trzeba ćwiczyć w grupie lub w dwójkach, np. dzielenie się osobistym świadectwem, przedstawianie ewangelii w pigułce lub prowadzenie lekcji biblijnej. Ważne jest, aby poświęcić na to czas, nawet jeśli przez to będzie go mniej na studium Biblii.

5. Wyznaczenie konkretnego celu

Ważne jest, aby wyznaczyć konkretny cel na nadchodzący tydzień. Każdy powinien zanotować swój cel. Odpowiednim miejscem do tego jest pole na „osobiste zastosowanie” w notatniku przy aktualnym temacie studium biblijnego.

“

*Ma to na celu pomóc uczestnikom
rozwinąć misyjny styl życia,
poprzez który będą skutecznie
świadczyć o Jezusie.*

10

MODLITWA W GRUPACH UCZNIOWSKICH

Żywa grupa uczniowska, która doświadcza przemieniającej mocy Boga i prowadzi ludzi do Jezusa, jest zawsze wynikiem szczerzej, wytrwałej modlitwy. Dlatego tak ważne jest, aby pod koniec spotkania uczniowskiego przeznaczyć wystarczająco dużo czasu na głęboką spójność modlitewną.

W tym czasie rozmawiamy z Bogiem o tym, co odkryliśmy podczas studium biblijnego, modlimy się o siebie nawzajem oraz o innych ludzi i prosimy Boga, by pomógł nam docierać do nich z ewangelią. Poniższe praktyczne wskazówki pomogą doświadczać dającego spełnienie czasu modlitwy:

- Jezus pokazał na przykładzie modlitwy „Ojcze nasz”, że modlitwa to nie tylko prośzenie, lecz także uwielbienie Boga i dziękczynienie⁴⁶. Idąc za tym przykładem, należy zaczynać od uwielbienia i dziękczynienia, następnie przedstawiać Bogu intencje i wyznawać grzechy, by zakończyć znowu uwielbieniem i dziękczynieniem.
- Na początku należy krótko (!) ustalić intencje modlitewne, a następnie szybko przejść do modlitwy. Jeśli grupa jest większa, warto podzielić ją na mniejsze grupki (po 2-4 osoby). To daje każdemu możliwość wypowiedzenia swoich intencji oraz pomodlenia się.

---

⁴⁶ Por. Mt 6,9-13.

- Ważne jest, aby modlitwa była ożywiona. Na pewno doświadczyliście już modlitw, w których jedna osoba po drugiej modliły się przez długi czas, podczas gdy myśli wszystkich pozostałych wędrowały w różne miejsca z powodu problemów ze skupieniem się. Jest lepszy sposób, który pomaga zachować skupienie i naprawdę trwać razem w modlitwie. Jest to bardzo proste: każdy modli się krótko, ale może modlić się wielokrotnie. Nie ma ustalonej kolejności.
- Pomocne jest zapisywanie intencji modlitewnych w zeszycie, który jest aktualizowany na każdym spotkaniu. Inną możliwością jest prowadzenie przez każdego uczestnika własnego zeszytu do modlitwy [lub zapisywanie intencji z tyłu zeszytu przeznaczonego do studium - *przyp. tł.*]. W ten sposób każdy może modlić się w intencjach pozostałych uczestników grupy poza spotkaniem. Zapisywanie intencji pomaga również zwracać uwagę na Boże odpowiedzi, które można później zapisywać.

“

*Żywa grupa uczniowska, która
doświadcza przemieniającej
mocy Boga i prowadzi ludzi
do Jezusa, jest zawsze wynikiem
szczerzej, wytrwalej modlitwy.*

4x400

400
4x100

11

ZAKŁADANIE GRUP UCZNIOWSKICH

Jak można zabrać się za zakładanie grupy uczniowskiej, w której ludzie będą wzrastali w uczniostwie oraz będą przygotowywani do tego, by mogli sami założyć taką grupę, by pomagać innym doświadczyć tego samego? Oto kilka praktycznych wskazówek:

- Dowiedz się jak najwięcej o koncepcji grup uczniowskich! Potrzebujesz mieć jasny obraz tego, do czego służą grupy uczniowskie i jak funkcjonują. Rozmawiaj z ludźmi, którzy mają już jakieś doświadczenie w tej kwestii.
- Módl się o właściwych uczestników do twojej grupy! Szukaj w zborze ludzi, w których sercach Bóg wzbudził tęsknotę za ożywieniem i misją, i skup się na nich. Do grupy uczniowskiej potrzebni są ludzie wierni i godni zaufania, chętni do nauki i gotowi zainwestować swój czas. Są to cechy niezbędne, aby grupa uczniowska mogła odnieść sukces. W drugim załączniku znajdziesz zobowiązanie do uczestnictwa w grupie uczniowskiej, na które każdy uczestnik powinien przystać, jeśli chce być częścią grupy. Nie rozważaj koncepcji, aby ułatwić ludziom uczestnictwo. Lepiej jest założyć mniejszą grupę uczniowską z ludźmi, którzy są zdecydowani wiernie w niej uczestniczyć, niż mieć większą grupę złożoną z ludzi, którzy są w niej tylko połowicznie.
- Porozmawiaj osobiście z każdą osobą, którą chcesz zaprosić. Wyjaśnij jej koncepcję grup uczniowskich i daj czas na modlitwę w tej sprawie

oraz spokojne podjęcie decyzji. W większości przypadków jest to lepsze rozwiązanie niż publiczne zapraszanie ludzi do grupy uczniowskiej.

- Szukaj współprowadzącego! Bardzo pomocne jest posiadanie kogoś, kto może dzielić z tobą odpowiedzialność za prowadzenie grupy.
- Zrób mały początek! Kiedy człowiek jest zapalony do czegoś, to chciałby najlepiej od razu pociągnąć do tego cały zbor. Jednak osoba, która spróbuje przedstawić ten projekt całemu zborowi, a potem będzie chciała umieścić każdą osobę, którą tylko się uda, w grupie uczniowskiej, najprawdopodobniej bardzo szybko doświadczy dużej ilości frustracji. Idea grup uczniowskich musi się powoli rozwijać i stopniowo obejmować coraz więcej osób w zborze. Zacznij najpierw od jednej grupy uczniowskiej, zbierz doświadczenie i przygotuj liderów. Dopiero wtedy będziesz gotowy do tego, by zakładać kolejne grupy.
- Czasami warto założyć małą grupę pilotażową, która zbiera doświadczenia przez 3-4 tygodnie, zanim rozpocznie się pierwsza oficjalna grupa uczniowska.
- Zaproś wybrane osoby na spotkanie orientacyjne! Bardzo ważne jest, aby zaplanować spotkanie wprowadzające przed pierwszym oficjalnym spotkaniem grupy uczniowskiej. W tym miejscu zostają założone fundamenty pod sukces grupy uczniowskiej.
  - Rozmawiajcie o wizji grup uczniowskich (powstawanie kolejnych grup!) oraz o waszych oczekiwaniach.
  - Zdecydujcie, jaki temat chcecie studiować na spotkaniach waszej grupy.
  - Ustalcie miejsce i czas waszych cotygodniowych spotkań.
  - Omówcie deklarację na grupę uczniowską. Lider musi wyjaśnić, dlaczego to wzajemne zobowiązanie jest ważne. Niech to będzie przymierze, które zawrzecie ze sobą i z Bogiem. Przypieczętujcie je modlitwą.

Oczywiście miło jest móc spotykać się na żywo w jednym miejscu, ale w niektórych okolicznościach grupa uczniowska może być prowadzona on-line (np. poprzez Zoom, Skype czy Microsoft Teams). Czasami jest to nawet jedyna opcja. Ten sposób ma też swoje zalety: w grupie mogą uczestniczyć osoby, które mieszkają daleko od siebie. Nawet osoby z zagranicy mogą się przyłączyć. Odpada dzięki temu długi czas dojazdu, a matki z małymi dziećmi mogą uczestniczyć w spotkaniach w domu, kiedy dzieci już śpią.

12

PROWADZENIE GRUP UCZNIOWSKICH

Lider ma duży wpływ na to, czy grupa uczniowska osiągnie swoje cele. W tej kwestii należy zwracać uwagę na następujące elementy:

- Przekazuj wizję grup uczniowskich na każdym spotkaniu. Ważne jest, aby uczestnicy nie stracili z oczu celu, dla którego grupa została założona.
- Czuwaj nad tym, by na spotkaniach było wystarczająco dużo czasu na każdy z czterech elementów (społeczność, studium biblijne, misję i modlitwę) i by spotkania kończyły się na czas.
- Zadbaj o to, by na każdym spotkaniu było kilka minut na powtarzanie wersetów pamięciowych. Wyjaśnij na początku, dlaczego uczenie się wersetów na pamięć jest ważne i jak je skutecznie zapamiętywać. Odpytujcie się nawzajem! Jeśli grupa jest większa, to na ten czas podziel ją na pół.
- Podczas studium Biblii zadbaj o to, by na koniec zostało wystarczająco dużo czasu na podzielenie się osobistym zastosowaniem. Trzeba na to przeznaczyć ostatnie 5-10 minut czasu studium biblijnego. Przejdźcie do osobistego zastosowania, nawet jeśli nie dokończycie studium biblijnego. Lepiej jest nie omówić wszystkich tekstów niż pominąć osobiste zastosowanie. Bądźcie konkretni, kiedy mówicie o tym, jak chcecie wdrożyć to, czego się nauczyliście.

- Pamiętaj o tym, że twoja rola podczas studium Biblii nie polega na objaśnianiu tekstu biblijnego, ale na zachęcaniu do wspólnego odkrywania. Jeśli prowadzący wejdzie w rolę nauczyciela, to uczestnicy nie będą chcieli prowadzić studium, gdyż uznają, że nie potrafią tego robić. W wyniku tego nie dojdzie do pomnażania liderów.
- Poświęć też wystarczająco dużo czasu na inspirację misyjną. Niech każdy dokładnie określi, co zrobi w ciągu najbliższych kilku dni, aby dotrzeć do innych ludzi z ewangelią. Dobrze jest zapisać to w szóstej rubryce po prawej stronie notatnika (zatytułowanej „osobiste zastosowanie”), aby nie zapomnieć o tym w zgiełku codzienności. Ważne jest, by na kolejnym spotkaniu zapytać uczestników grupy, jak im poszło. Nie chodzi tu o kontrolowanie, ale o wzajemną, pełną miłości i troski odpowiedzialność oraz zachętę.
- Zadbaj również o to, by poświęcić wystarczająco dużo czasu na wspólną modlitwę. Jeśli grupa jest większa, pomocne jest podzielenie się na mniejsze grupki (po 2-4 osoby) do modlitwy, tak aby każda osoba mogła podać swoje intencje i pomodlić się.
- Prowadź notatnik, w którym będziesz zapisywać:
  - obecność
  - cele misyjne każdego uczestnika do następnego spotkania
  - intencje modlitewne
  - doświadczenia
  - sugestie, co poprawić
- Prowadź przez przykład. Tylko przez wierne wywiązywanie się z zadań możesz zachęcić innych do robienia tego samego. Uczestnicy mogą oczekiwać od ciebie tego, czego ty oczekujesz od nich.
- Pamiętaj, że celem grupy uczniowskiej jest zakładanie nowych grup. Dlatego ważne jest, aby każdy uczestnik nauczył się prowadzić grupę. Rozdzielaj odpowiedzialność za prowadzenie pomiędzy wszyst-

kich uczestników. Skutecznym rozwiązaniem okazało się wyznaczanie dwóch prowadzących na każde spotkanie: jednego, który prowadzi społeczność i studium Biblii (w tym powtarzanie wersetów pamięciowych) oraz drugiego, który prowadzi misję i czas modlitwy.

- Módl się regularnie za uczestników swojej grupy uczniowskiej, pamiętając o ich intencjach.
- Ważne jest, by prowadzący dane spotkanie mogli po jego zakończeniu ocenić, jak ono przebiegło i co można na przyszłość zrobić lepiej. Zwykle zajmuje to tylko kilka minut, ale bardzo pomaga w rozwoju grupy.
- Jeśli to możliwe, załóż grupę na WhatsAppie (lub innym komunikatorze) dla uczestników swojej grupy uczniowskiej. W ten sposób będziecie mogli się porozumiewać i zachęcać nawzajem między spotkaniami. Np. poproś kogoś z grupy, aby nagrał treść tekstu biblijnego do studium jako wiadomość głosową i rozesłał ją do wszystkich. Dzięki temu zyskacie nowe spojrzenie na ten fragment.
- Nigdy nie przestawaj się uczyć! Zawsze jest coś nowego do nauczenia, aby jeszcze lepiej wypełniać to zlecenie uczniostwa. Wymieniaj się pomysłami z innymi liderami. Czytaj dobre książki na ten temat!

13

POMNAŻANIE GRUP UCZNIOWSKICH

Zakładając grupę uczniowską, trzeba od początku mieć przed oczami cel, jakim jest pomnożenie jej. Dzięki wielu grupom uczniowskim, które wciąż się pomnażają, wielu członków zboru może zostać przeszkolonych w uczniostwie i osobiście przyjąć zlecenie Jezusa, by czynić uczniami innych. W zależności od sytuacji istnieją różne sposoby tworzenia nowych grup i ich pomnażania.

- Lider jest częścią grupy uczniowskiej i przez cały czas uczestniczy w spotkaniach. Przygotowuje on pozostałych uczestników do tego, aby mogli sami założyć grupę uczniowską. Od początku mówi się o tym w grupie i jest to stałą intencją modlitewną grupy.
- Lider wyszukuje potencjalnych liderów, których szkoli w krótkim czasie i przez to uzdalnia ich do tego, by szybko założyli własną grupę uczniowską. Potem wspiera ich z zewnątrz, ale sam nie dołącza się do ich nowo powstałych grup, aby nowi liderzy mogli sami zdobywać doświadczenie.
- Lider rozpoczyna grupę uczniowską z kilkoma osobami. Sam jest jej częścią. Po pewnym czasie ta grupa dzieli się na 2-3 mniejsze grupki i każda dobiera sobie nowe osoby. Rozpoczynają pracę od nowa z tematem, który już znają z pierwszej grupy.

→ Lider rozpoczyna pracę z małą grupą i towarzyszy jej przez kilka tygodni. Wyznacza lidera i szkoli go. W końcu odchodzi z tej grupy i przekazuje odpowiedzialność nowemu liderowi. Teraz wspiera go z zewnątrz i równocześnie może zaczynać nową grupę.

W każdym z podanych wariantów lider ma za zadanie przekazać odpowiedzialność i wyszkolić, tak by kolejni liderzy mogli wzrastać. Kiedy lider sam chce wszystko robić, ogranicza swój wpływ do swoich własnych umiejętności i możliwości czasowych. Jeśli jednak inwestuje w innych ludzi i uczy ich robić to samo, to pomnaża swój wpływ. Przy tym używane metody muszą być tak proste, by każdy mógł się ich nauczyć i przekazywać je kolejnym osobom. Kiedy metody są tak skomplikowane, że jedynie eksperci mogą je stosować, to nie dochodzi do pomnażania uczniów. Tylko wtedy, kiedy metody są proste, szkolenie praktyczne, a wizja jasna, ludzie odważą się przyjmować wyzwania i zadania.

Jak tylko nowi liderzy zostaną wyszkoleni i nowi ludzie będą gotowi, to należy od razu tworzyć nowe grupy uczniowskie. W każdym przypadku ważne jest, aby liderzy istniejących grup uczniowskich regularnie się spotykali, by rozmawiać o doświadczeniach oraz by się zachęcać i wspierać (patrz rozdział 14.).

Przy szkoleniu nowych liderów należy zwracać uwagę na następujące kwestie:

- Metody muszą być proste i łatwe do przyswojenia, by dało się je pomnożyć. Na każdym kroku musimy zadawać sobie pytanie: Czy inni będą mogli się tego nauczyć i to powtórzyć?
- Tylko mała część tych, którzy biorą udział w szkoleniu zastosuje w praktyce to, czego się nauczyła. Normalnie jest to między 10 a 15% osób. Dlatego ważne jest, by przeszkolić krótko jak najwięcej osób i skoncen-

trować się na tych, którzy zaczynają stosować to, czego się nauczyli. W większości przypadków nie da się z góry stwierdzić, kto będzie to praktykował. Czasami są to ludzie, po których najmniej się tego spodziewamy. Jedynym sposobem, by dowiedzieć się, kto wyda owoc, jest przeszkolenie każdego, kto jest chętny, a następnie patrzenie, kto z tym działa.

- Bezpośrednim celem szkolenia jest praktyczne zastosowanie. Długie szkolenie i przekazywanie jak największej ilości wiedzy nie ma sensu, jeśli szybko nie zastosuje się tego w praktyce i nie wprowadzi w życie.
- Ważne jest, aby korzystać z wielu możliwości, by uczyć się więcej o uczniostwie i pomagać innym robić to samo (seminaria, kazania, świadectwa, książki, filmy, kursy online).

14

COACHING LIDERÓW MAŁYCH GRUP

Jak Jezus rozstał swoich uczniów, a potem rozmawiał z nimi o ich doświadczeniach, tak samo ważne jest dla nas, abyśmy prowadzili coaching dla liderów małych grup (grup uczniowskich, grup działania, grup domowych itd.), by liderzy mogli dzielić się swoimi doświadczeniami i wyzwaniem oraz by zachęcać się wzajemnie i modlić za siebie nawzajem.

Jezus nie wyszkolił swoich uczniów na samotne wilki. Wręcz przeciwnie. Zaaranżował wszystko tak, że jego naśladowcy potrzebują siebie nawzajem i przywódcy nie są tu wyjątkiem. Liderzy, którzy wiedzą, że są wspierani i rozumiani przez innych liderów, mają większą pulę możliwych rozwiązań dla wyzwań w swojej grupie. Dlatego jest bardzo ważne, aby liderzy małych grup misyjnych korzystali z możliwości coachingu. Aby nie tylko uczestniczyli w spotkaniu konsultacyjnym, ale także uczyli się sami prowadzić takie spotkania. Ważne jest, aby odbywały się one według prostego schematu. Tylko w ten sposób może dojść do powielenia spotkań konsultacyjnych. Najważniejszym zasobem podczas spotkania konsultacyjnego są liderzy, ponieważ oni sami mają wiele doświadczeń i odpowiedzi. Dlatego ważne jest, aby pomóc im podzielić się tymi odpowiedziami i rozwiązaniami poprzez zadawanie odpowiednich pytań.

Pięć elementów spotkania konsultacyjnego

Opisywanie rzeczywistości

Wszyscy liderzy małych grup krótko opisują swoją grupę (rodzaj grupy, czas i miejsce spotkań, liczba uczestników – adwentystów oraz gości), studiuwane tematy.

Wzajemne zachęcanie się

Następnie dzielą się tym, jak doświadczają Bożych błogostawieństw w małych grupach oraz tym, co się udaje i co dobrze funkcjonuje.

Identyfikowanie wyzwań i poszukiwanie rozwiązań

Później rozmawiają o problemach i wyzwaniach oraz poszukują rozwiązań. Ważne jest, aby lider coachingu przekazywał pytania poszczególnych liderów grupie i prosił o proponowanie rozwiązań. Oczywiście osoba prowadząca spotkanie konsultacyjne może również sugerować rozwiązania. Jednak im więcej rozwiązań liderzy małych grup odkrywają sami, tym łatwiej będzie im samodzielnie prowadzić takie spotkania w przyszłości.

Formułowanie konkretnych celów

Skoro padają konkretne propozycje rozwiązań dla różnych wyzwań, ważne jest, aby każdy lider małej grupy określił, co chce zrealizować do następnego spotkania.

Wspólna modlitwa

Na koniec przedstawiamy wszystkie troski Bogu i prosimy o Jego pomoc w realizowaniu postanowień. Modlimy się o siebie nawzajem i o nasze małe grupy.

Jeśli liderzy małych grup mieszkają zbyt daleko od siebie, to takie spotkania konsultacyjne mogą również odbywać się online, aby zaoszczędzić czas podróży. W każdym przypadku ważne jest, aby osoba prowadząca spotkanie robiła notatki z tego, co jest omawiane podczas coachingu. W ten sposób może modlić się konkretnie o to, a także odnieść się do tego na następnym spotkaniu. W razie potrzeby może też porozmawiać osobiście z liderami małych grup.

W większych odstępach czasu wielką pomocą dla liderów małych grup są również kilkudniowe konferencje czy webinary, które pozwalają naładować akumulatory, doświadczyć społeczności i na nowo zmotywować się do działania.

15

TYPOWE PROBLEMY W GRUPACH UCZNIOWSKICH

Istnieją typowe wyzwania, z którymi liderzy małych grup mogą się mierzyć i o których powinni pamiętać, prowadząc grupy i udzielając wsparcia nowym liderom. Mogą to być:

- Osobiste życie duchowe liderów małych grup jest słabe. Za bardzo polegają na metodach, zamiast spędzać wystarczająco dużo czasu z Bogiem. Ważne jest, aby uświadomili sobie, że prowadzenie małej grupy jest najpierw zadaniem duchowym, a dopiero później organizacyjnym.
- Liderzy i uczestnicy mają niejasne rozumienie uczniostwa. W konsekwencji nie ma jasnej wizji pomnażania uczniów oraz grup. Taka grupa jest skupiona na sobie.
- Jedność zespołu (lub duetu) prowadzącego daną grupę jest ważnym warunkiem wstępnym sukcesu grupy uczniowskiej lub grupy domowej. Ta jedność dotyczy różnych obszarów: interpersonalnego, teologicznego, metodologicznego. Jeśli brakuje tej jedności, mała grupa poniesie porażkę.
- Inny problem pojawia się, gdy zbór ma już wypełniony grafik, a grupy uczniowskie czy grupy domowe są odbierane jako dodatkowy punkt programu. W takiej sytuacji trudno jest znaleźć wystarczająco dużo czasu, energii i uwagi dla małych grup.
- Niektórzy w swoim entuzjazmie starają się przekonać cały zbór do idei grup uczniowskich i zniechęcają się, gdy nie znajdują zrozumienia u wielu

członków zboru. Dlatego tak ważne jest, aby się nie śpieszyć, lecz zrobić mały początek, prosząc Boga o właściwych uczestników do grupy.

- Inny problem pojawia się, gdy prowadzący studium lubią dużo mówić, pozbawiając innych możliwości samodzielnego odkrywania. To skoncentrowane na nauczycielu studium biblijne niszczy w zarodku wszelkie możliwości angażowania nowych osób.
- Wielu liderów stwierdza, że niektórzy uczestnicy ich grup lubią dużo mówić i często schodzą z tematu. Przez to pozostali uczestnicy, będący bardziej powściągliwi, udzielają się jeszcze mniej. Lider musi trochę przyhamować tych wielomównych, a osoby spokojniejsze zachęcić do wnoszenia swojego wkładu.
- Ponieważ metoda Discovery Bible Study jest tak prosta, istnieje niebezpieczeństwo, że prowadzący studium nie przygotowują się lub przygotowują się słabo i będą po prostu czytać pytania z kartki. Rezultatem tego jest zazwyczaj powierzchowne studium Biblii.
- Podobnie dzieje się, gdy tekst biblijny nie jest w centrum uwagi, a uczestnicy wolą dyskutować niż odkrywać biblijne przesłanie. Z drugiej strony, staranne przygotowanie wszystkich uczestników sprawia, że bardzo łatwo jest doświadczyć intensywnego studium biblijnego.
- W niektórych grupach rozważanie tekstu biblijnego zajmuje tak dużo czasu, że brakuje go na osobiste zastosowanie, misję i wspólną modlitwę. W rezultacie uczestnicy nie doświadczają zmian.
- Szczególnie czas misji jest często pomijany, ponieważ wygodniej jest zajmować się tylko sobą. Ale jeśli w grupie uczniowskiej nie ma ciągłego szkolenia w zakresie osobistej ewangelizacji, to uczestnicy nie doświadczą radości z przyprowadzania innych do Jezusa.
- Jeśli lider woli sam wszystko prowadzić, zamiast delegować odpowiedzialność na uczestników, to oni nie nauczą się samodzielnie prowadzić. Przez to kolejne grupy nie będą powstawać.

- Jeśli lider rozpocznie grupę uczniowską z niewłaściwymi ludźmi, którzy lubią zwracać uwagę na samych siebie, ale nie są zainteresowani prawdziwym uczniostwem, to ta grupa bardzo szybko utknie w martwym punkcie.
- Może się też zdarzyć, że uczestnicy grupy tak dobrze czują się ze sobą, że nie chcą się rozdzielać, aby zakładać nowe grupy.

16

OD GRUP UCZNIOWSKICH DO GRUP DOMOWYCH I LEKCJI BIBLIJNYCH

Grupy uczniowskie istnieją po to, by szkolić członków zboru między innymi do prowadzenia grup domowych oraz udzielania lekcji biblijnych.

Dla przypomnienia: grupy domowe są małymi grupami misyjnymi, które są zawsze otwarte na gości. Natomiast lekcje biblijne polegają zazwyczaj na tym, że dwie lub trzy osoby spotykają się razem, aby systematycznie poznawać nauki biblijne. Poniżej jest opisane, w jaki sposób grupy uczniowskie mogą się stać miejscem narodzin dla grup domowych i lekcji biblijnych.

Od grupy uczniowskiej do grupy domowej

- Grupa uczniowska wyznacza sobie konkretny cel, by w ciągu x miesięcy założyć grupę domową, do której uczestnicy zaproszą swoich przyjaciół. Cel ten jest przypominany na każdym spotkaniu.
- Uczestnicy studiują moduł „Misja poprzez grupy domowe”.
- Oglądają również filmiki na kanale YouTube „Podziel się słowem” oraz zapoznają się dokładnie z broszurą „Misja na codzień” (dostępne na poludnie.adwent.pl/podziel-sie-slowem).

- Dana grupa uczniowska na swoich spotkaniach poświęca szczególnie dużo czasu na misję. Przy tym uczestnicy tworzą listę modlitewną osób, za które będą się szczególnie modlić, zarówno osobiście w domach, jak i razem na spotkaniach grupy. Modlą się o Bożą interwencję w życiu swoich przyjaciół i proszą Boga, aby dał im właściwe pomysły, jak mogą być dla nich błogostawieństwem i pozyskać ich dla Jezusa. Osoby te są następnie osobiście zapraszane do grupy domowej.
- Właściwy czas na założenie grupy domowej jest wtedy, gdy uczestnicy grupy uczniowskiej są do tego dobrze przygotowani i gdy mają już wystarczająco dużo takich znajomych, których mogą osobiście zaprosić.

Od grupy uczniowskiej do lekcji biblijnych

- Grupa uczniowska stawia sobie za cel, że każdy jej uczestnik będzie regularnie prowadził lekcje biblijne przynajmniej z jedną osobą.
- Uczestnicy grupy studiują moduł „Udzielanie lekcji biblijnych”. Składa się on z pierwszych tematów serii lekcji biblijnych „Kroki z Jezusem”. Uczestnicy nie korzystają więc z notatnika, jak w innych modułach, lecz pracują od razu z materiałem, którego będą używać do udzielania lekcji biblijnych. Studium Biblii na grupie polega na wspólnym studiowaniu tych tematów. Każdy ma szansę poprowadzić studium biblijne i może ćwiczyć się w udzielaniu lekcji biblijnych.
- Innym sposobem na przećwiczenie lekcji biblijnych jest studiowanie ich podczas nabożeństw rodzinnych lub z przyjacielem z Kościoła.
- Aby pogłębić szkolenie misyjne w grupie uczniowskiej, uczestnicy oglądają filmiki na kanale YouTube „Podziel się słowem” oraz zapoznają się dokładnie z broszurą „Misja na codzień” (dostępne na poludnie.adwent.pl/podziel-sie-slowem).
- Udzielanie lekcji biblijnych nie jest tak trudne, jak się czasem wydaje. Dzięki odpowiedniemu przeszkoleniu, praktycznym materiałom oraz

pełnemu miłości oraz przekonania podejściu, wielu członków zboru może służyć w ten sposób.

- Uczestnicy tworzą listę modlitewną osób, za które będą się modlić, zarówno osobiście w domach, jak i razem na spotkaniach grupy uczniowskiej. Modlą się o Bożą interwencję w życiu swoich przyjaciół i proszą Boga, aby dał im właściwe pomysły, aby mogli być dla nich błogosławieństwem i pozyskać ich dla Jezusa. Następnie proponują tym osobom wspólne studiowanie Biblii.

ZAŁĄCZNIK 1

Teksty biblijne wyrażające wizję Jezusa dla jego Kościoła

- *Księga Izajasza 55,10-11*: Słowo Boże nie wraca bezowocnie.
- *Ewangelia Mateusza 24,14*: Jezus przyjdzie ponownie, gdy ewangelia będzie głoszona na całym świecie.
- *Ewangelia Marka 1,14-15*: Możemy głosić ewangelię z mocą, ponieważ Królestwo Boże jest już tutaj przez Jezusa Chrystusa.
- *Ewangelia Łukasza 15,7,10*: Misja jest najlepszym sposobem na sprawienie radości Bogu.
- *Ewangelia Jana 4,35*: Więcej ludzi niż nam się wydaje jest otwartych na Królestwo Boże.
- *Ewangelia Jana 14,26; 16,8*: My nie możemy nikogo nawrócić, ale Duch Święty będzie przemawiał do ludzi.
- *Dzieje Apostolskie 1,8*: Duch Święty czyni nas świadkami Jezusa.
- *Dzieje Apostolskie 19,8-10*: Przykład ruchu uczniowskiego.
- *Rzymian 1,16-17*: Nie wstydzę się ewangelii, bo jest mocą Bożą!
- *2 List do Koryntian 5,14-15*: Miłość Chrystusa motywuje do działania.
- *List do Kolosan 1,23*: Pierwsi chrześcijanie dotarli do całego ówczesnie znanego świata w jednym pokoleniu. Był to ruch uczniowski, jakiego potrzebujemy dzisiaj.
- *1 List do Tymoteusza 2,4*: Bóg chce, aby każdy człowiek został zbawiony i doszedł do poznania prawdy.
- *Apokalipsa Jana 7,9,10*: Bóg widzi ludzi nie tylko takimi, jakimi są, ale też takimi, jakimi będą, gdy staną przed Jego tronem w Królestwie Bożym.

Wiele inspirujących wypowiedzi Ellen White na temat wizji Jezusa dla Kościoła znajdziesz w książce „Poścannictwo chrześcijan”.

ZAŁĄCZNIK 2

Zobowiązanie na grupę uczniowską

Uczestniczę w tej grupie uczniowskiej, oczekując, że Bóg wykorzysta ten czas, aby pomóc mi wzrastać w wierze w Jezusa Chrystusa, a tym samym zmienić moje życie. Wiem, że nasza grupa uczniowska może funkcjonować tylko dzięki temu, że każdy zobowiąże się do jej tworzenia. Chcę to zrobić i zobowiązuję się do następujących kwestii:

- Będę uczestniczyć w cotygodniowych spotkaniach grupy, chyba że przeszkodzi mi w tym choroba lub inne poważne okoliczności.
- Będę sumiennie i dokładnie przygotowywać się do każdego spotkania i wykonywać zadania, aby przyczynić się do tego, że jako grupa jak najwięcej wydobędziemy z danego tematu.
- Zobowiązuję się do uczenia się na czas oraz regularnego powtarzania wersetów pamięciowych.
- Pragnę nauczyć się, jak prowadzić ludzi do Jezusa, dlatego będę poważnie podchodzić do inspiracji misyjnych i wprowadzać je w moje codzienne życie.
- Dzięki aktywnej współpracy, otwartości, szczerości i dyskrecji przyczynię się do tego, że poprzez spotkania naszej grupy uczniowskiej osiągniemy nasze cele.

Jest dla mnie jasne, że to zobowiązanie składam nie tylko przed sobą oraz wobec grupy, ale przede wszystkim wobec Boga. Zrobię, co w mojej mocy, aby dotrzymać tego zobowiązania z Bożą pomocą.

Data: _____

Podpis: _____

A series of 20 horizontal dashed lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

A series of 25 horizontal dashed lines spanning the width of the page, intended for writing.

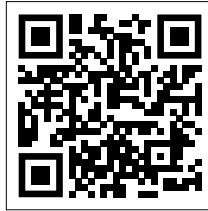
Katalog obrazów

- s. 10 [twenty20.com/craigharvey87](https://www.twenty20.com/craigharvey87)
- s. 13 [unsplash.com/Daan Stevens](https://unsplash.com/DaanStevens)
- s. 16 Josia-Missionschule
- s. 25 [unsplash.com/Eberhard Grossgasteiger](https://unsplash.com/EberhardGrossgasteiger)
- s. 26 Josia-Missionschule
- s. 30 [unsplash.com/Mae Mu](https://unsplash.com/MaeMu)
- s. 34 [unsplash.com/Anna Olinger](https://unsplash.com/AnnaOlinger)
- s. 35 Paulina Radke
- s. 36 Josia-Missionschule
- s. 40 Josia-Missionschule
- s. 41 [unsplash.com/Yannick Pulver](https://unsplash.com/YannickPulver)
- s. 41 [unsplash.com/Priscilla du Preez](https://unsplash.com/PriscillaDuPreez)
- s. 41 [unsplash.com/Tim Bogdanov](https://unsplash.com/TimBogdanov)
- s. 44 unsplash.com/DocuSign
- s. 48 Paulina Radke
- s. 50 vecteezy.com/thossawatwork864867
- s. 56 Paulina Radke
- s. 62 [pexels.com/Artem Beliaikin](https://pexels.com/ArtemBeliakin)
- s. 65 pexels.com/Anthony
- s. 67 [pexels.com/Karolina Grabowska](https://pexels.com/KarolinaGrabowska)
- s. 68 [elements.envato.com/twenty-20photos](https://elements.envato.com/twenty20photos)
- s. 71 [pexels.com/Nathalie de Boever](https://pexels.com/NathalieDeBoever)
- s. 72 [unsplash.com/Lysander Yuen](https://unsplash.com/LysanderYuen)
- s. 76 [unsplash.com/Martin Schmidli](https://unsplash.com/MartinSchmidli)
- s. 80 [unsplash.com/Markus Spiske](https://unsplash.com/MarkusSpiske)
- s. 84 [unsplash.com/Ashley Batz](https://unsplash.com/AshleyBatz)
- s. 88 twenty20.com/axel.bueckert
- s. 92 [unsplash.com/Priscilla du Preez](https://unsplash.com/PriscillaDuPreez)
- s. 96 unsplash.com/kiwihug
- s. 98 [pexels.com/Lina Kivak](https://pexels.com/LinaKivak)

Katalog grafik

Wszelkie prawa oraz własność intelektualna do wszystkich grafik są własnością Flaticon.com oraz Vecteezy.com.

Odwiedź naszą stronę i skorzystaj
z przygotowanych materiałów.

poludnie.adwent.pl/podziel-sie-slowem/

MICHAEL DÖRNBRACK

GRUPY UCZNIOWSKIE

Wyobraź sobie, że twój kościół jest pełen uczniów Jezusa, którzy naśladują Go w codziennym życiu, z gorliwością i miłością, skutecznie dzielą się swoją wiarą i pozyskują kolejnych uczniów. Wyobraź sobie, że normalną codziennością, a nie czymś nadzwyczajnym, jest sytuacja, w której „zwykli” członkowie zboru przyprowadzają nowe osoby do Jezusa. Właśnie o to chodziło Jezusowi, kiedy dawał tzw. wielkie zlecenie misyjne.

Ta książka jest praktycznym przewodnikiem, który krok po kroku poprowadzi cię w procesie wzrastania w uczniostwie, a także pomoże założyć, poprowadzić i pomnożyć własną grupę uczniowską. Przy tym nie chodzi jedynie o zapoznanie cię z metodą, lecz o pomoc w zrównoważonym rozwoju; abyś mógł żyć jako naśladowca Jezusa i by wizja Jezusa była żywa w twoim sercu.

PODZIEL SIĘ
SŁOWEM

